

Zahteve Kmečke Zveze.

Osobito od „Samostojne“ se naši Kmečki Zvezi očita krivično, da njeni voditelji doktorji in duhovniki doslej za bornega in od vseh strani stiskanega ter nečuvno izžemanega kmeta niso ali nič storili, da pa tudi nič pametnega ne zahtevajo od vlade, kar bi bilo v zboljšanje pomilovanja vrednih sedanjih kmet-skih razmer. Da se tem izmišljenim očitkom pritisne pečat neresnice, bomo podali v naslednjem odstavku zahteve Kmečke Zveze, za katere se je že ta z vsilo potegovala in jih nekaj tudi dosegla že v stari Avstriji, deloma so pa tudi še sedaj v Jugoslaviji cilj vsega njenega stremjenja in delovanja v beogradskem Narodnem predstavništvu.

1. Naše politične zahteve.

Imamo sicer samostojno svobodno Jugoslavijo, novo državo, novo zgradbo in hišo, ki pa še nima pravega pobištva in oprave — postav. Pri nas še veljačijo staroavstrijski zakoni, ki pa niso več prikladni današnjim razmeram, osobito ne v prid kmet-skemu stanu. Naša bodoča in nujna naloga je, da si ustvarimo novo postavodajo, ki bo res tudi v procvit in za povzdigo naše kraljevine. To nalogo pa morajo izvršiti naši poslanci v Beogradu. Kako je naše Narodno predstavništvo doslej delalo na polju zakonodaje, je javnosti znano. Niso dozdale skovali še skoro nobene-ga od potrebnih zakonov, ampak so zabili svoje poslaniško delo s samimi strankarskimi prepričaji za ministrske stolce. Pa saj tudi naši poslanci v Beogradu niso pravi zastopniki ljudstva, odposlale so jih v prestolico ne naš narod, ampak razne stranke. Naša nujna in poglavitna zahteva Kmečke Zveze je, da se enkrat obračuna s tem neplodnim in nedelavnim Narodnim predstavništvom v Beogradu in se razpišejo volitve za državni zbor. Pri teh volitvah bo ljudstvo samo z glasovanjem pokazalo: komu zaupa, kdo ga naj zastopa in mu napravi postav.

Podlaga celemu državnemu ustroju pa je občina. Tudi na naših občinskih stolicah posedajo že predolgo možje, ki so si nakopali nezaupanje soobčanov za časa vojne in bi morali že davno prepustiti vodstvo občinskih poslov drugim, kateri so se izkazali za blagor občine v dobi vojne in ki uživajo zaupanje občanov. Občinske volitve se morajo pred vsem izvršiti. V tem oziru se je že res tudi nekaj ukrenilo in zaukazalo iz Beograda.

Naše ljudstvo pa je tudi opravičeno ogorčeno nad dejstvom, da so se doslej vse naše slovenske zadeve razpravljale in obravnavale v za nas preoddaljenem Beogradu. Kaj n. pr. brigajo razmere za Slovenijo Srbe in Hrvate ali narobe. Naše ožje zahteve in potrebe bi se naj obravnavale v naši slovenski sredini, v Ljubljani. Zahtevati in tirjati moramo od Beograda, da nam da naš pokrajinski zbor v Ljubljani, kjer bodo samo zastopniki naših slovenskih stanov. Na teh pokrajinskih zborih se bode za nas Slovence tudi nekaj storilo in doseglo, kar je prepotrebno za naše kraje in ne za srbske in hrvatske. V Narodnem predstavništvu v Beogradu bi se naj sklepalo le to, kar bomo imeli Slovenci, Hrvati in Srbi skupnega, kakor: vojaštvo, finance in železnice. Ako bodo enkrat otvorjeni pokrajinski zbori, potem tudi našim državnim poslancem ne bo treba vedno posedati v Beogradu, ampak le parkrat na leto ob času potrebe, ko se bodo reševale skupne zadeve, ki se tičejo cele kraljevine.

fakinaža in sodrga v cilindrih in ženskih klobukih. Odvedli so najprej vse druge iz vagona, in nazadnje mene samega, da bi druhal imela več priložnosti me ubiti. Ko me popelje orožnik iz vagona, — grozno rjovenje, vse se gnete okoli prokletega „vereterja“ in — lop, že sem imel eno po buči, hvala Bogu, da je precej trda! Potipal sem se, je-li še cela, nekoliko sklonil, klobuk na čelo, urnih krač skozi to kričavo množico, tako da sem hitro izgubil orožnika, on pa mene. Pri izhodu nekoliko postojim, a že spet — rsk, čutil sem palico in kri mi je pordečila obraz, prsti so bili krvavi. Hajd na pripravljeni voz, orožnik me dohiti, sede zraven mene in hi!, in šlo je v galop.

Se so se prikazale palice in dežniki nad mojo glavo, a na eni strani jaz z roko, na drugi orožnik s puško odvrača kot večša sabljača drzne napade. Za menoj še silni krik, a kaj meni za to, bil sem seveda kljub krvavi glavi vesel, da sem jo odkuril.

Najhujše je bilo prestano. Tisto noč smo ležali na golih tleh. Drugi dan ob osmih k raportu, na „stelengo“, „tauglich“ spoznan, marš v luknjo! — „O, pozdravljen!“ zakličem, ko zazrem pred seboj marsikateri znan obraz. In šlo je izpraševanje semintje, tako da mi je nedostajalo sape, da bi vsem 22 internirancem obrazložil svojo hudobijo. Čez tri tedne me peljejo pred avditorja, dobrega Dunajčana, ki je prav dobro vedel, da me je v zapor spravilo le neizmerno sovraštvo obmejnega nemškutarstva. Pripovedoval mi je, da je bil sam večkrat v južnoštajerskih krajih in je hvalil marljivost, poštenost in dobrotljivost slovenskega ljudstva. In voditelji in vzgojitelji tega od poštenega Nemca hvaljenega slovenskega ljudstva so bili slovenski duhovniki. Zato me je razkačila in do teh vrstje privedla razprava nekega — iča v nekem histeričnem jugoslovanskem časniku, češ, da smo duhovniki zakrivali vojsko in da smo lepo doma sedeli in se mastili. Trpeli smo razven naših slovenskih vojakov na fronti in naših krščanskih gospodarjev v zaledju največ mi slovenski duhovniki na duši in na telesu, ker smo eno-ga duha, ene krvi,

V naših časih se veliko govori, piše in pridu-guje o ženski volilni pravici. Izšel je že tudi nekaj tozadevni zakonski načrt, katerega zastopniki kmet-skega stanu zavračajo, ker po tem načrtu bi se podelila volilna pravica le po večini mestnemu žens-tvu: učiteljicam in onim, ki vodijo ali posedajo kako samo-stojno podjetje. Naše kmet-sko žens-tvo pa bi bilo po-tom tega načrta zapostavljeno v kot brezpravnosti. Kmečka Zveza si je pa stavila cilj in nalog, našemu kmet-skemu žens-tvu, ki si je za časa vojne izvojevalo z delom in javno neustrašeno narodnostjo neprecen-ljivih zaslug, izposlovati splošno žensko volilno pra-viso. Ako imajo naše kmetice in dekleta isto delo in iste dolžnosti kot moški kmet-ski spol, naj uživajo tudi iste javne pravice in časti. Volili bi naj odslej naši možje in žene, fantje in dekleta, to je odločna in pra-vična zahteva Kmečke Zveze.

2. Naše denarne zahteve.

Povsod v Jugoslaviji nas tlači in izmozgava na-še kmet-sko ljudstvo vsestranska draginja, pomanjka-je najnujnejših potrebščin in stiskajo nas neznošno visoki davki. Temeljni vzrok draginje in pomanjkan-ja je naša slaba in že tako dolgo neurejena valuta. Naše papirnate denarne cape nimajo nobene vredno-sti ne doma, še manj pa v inozemstvu.

Tem žalostnim valutnim razmeram mora biti že vendar enkrat konec. Mi zahtevamo od države nov denar, katerega bo sicer manj, pa bo vsaj imel kako vrednost in se bo tudi lahko kaj kupilo doma in v tu-jini. Pri vsej tej draginji pa postopajo naše finančne oblasti do skrajnosti brezobzirno v predpisih dohod-ninskega davka, katerega krivico najbolj občuti naš kmet, ki je v vojski le izgubil, a ne pridobil. Finan-čna oblast naj išče svoje dohodke tamkaj, kjer so na-gromadeni v kopicah, pri vojnih dobičkarjih in trgov-cih, ki so vojno zavlačevali in si polnili žepe. Zahta-va Kmečke Zveze je, naj se zniža osebna dohodnina, vpelje se pa naj debelo pošten davek na vojne dobič-ke in one trgovce, ki so v vojni in sedaj postali malone milijonarji.

Govori in priklenkava se zopet nekaj o staro-znanem vinskem davku, katerega je ravno Kmečka Zveza preprečila že v stari Avstriji. Da bi naš kmet in vinogradnik plačeval davek od onega vina, ki se spije doma ali gre za delavce, to bi bilo v nebo kri-vično obdačenje in tega Kmečka Zveza ne bo privo-lila nikdar. Kmet naj plačuje le en sam zemljiški da-vek, ki pa naj bo res tudi pravično odmerjen ne od špicelnov, ampak od strokovnjakov, katerim so zna-ne težnje kmet-skega stanu. Pri tej denarni razpravi pa bi še omenili tudi našo zahtevo glede carine. Na-ša država je previsoko zacarinila za nas nujno po-trebne stvari, katerih pri nas nimamo, ampak jih mo-ramo nabavljati iz drugih držav. Pretirane cene teh potrebščin, kakor: obleke, klobukov, železa, strojev itd. povzroča le carina. Glede carine so se v Beogra-du z vsilo zavzeli poslanci naše Kmečke Zveze in tirjajo od vlade, da to carino na za nas najnujnejše predmete ali odpravi ali pa znatno zniža.

Kaj pa glede vojnih posojil? To je vprašanje, katerega se sedaj ne dotakne nikdo rad. Zahteva na-še Kmečke Zveze je, da prevzame država vsa vojna posojila revnejših slojev in nedoraslih otrok, ki so imeli svoj denar pri sodnijah in so ga te vtaknile med vojna posojila. Kdor pa je posedal toliko denarja, da je lahko posojal za vojno 50- in 100tisoče, ta pa se le

dočim so se razni — iči, bodisi — tiči ali — viči ali — čiči, s svojimi vkrivljenimi nogami skrivali v svojih kotih, odkoder sedaj prihajajo na svetlo in prodajajo svojo nadmudrost svojim brezmiselnim hačkom. Toda saj vemo: Lažje dopoveš štirinastemu dolgoušcu, kje je desno, kje levo, kot nadpametnemu dvonoznemu ši-rokoustnežu, kaj je resnica, kaj laž! Basta!

H koncu! Življenje po zaporih je bilo že več-krat opisano, torej nočem tega ponavljati. Kratko — bili smo bolj lačni kot siti, ležali smo na prepereli slami, ki je bila nazadnje že sam drob, bili smo polni uši — zakaj vse to?

Obtožnica se je glasila: „Vi ste se pregrešili zoper paragraf 58, ker ste rekli, da so šli Avstrijci s hudičem v boj, Srbi pa z Bogom.“ Tega sicer nisem nikdar rekel, pač pa vem, da sva se z nekim dija-kom, ki se žal še zdaj nahaja v ruskem vjetništvu, pogovarjala o tem, da se je z napovedjo vojske zgo-dila Srbom silna krivica, da so pač vojsko Nemci ho-teli imeti. Ta domneva se je skazala kot resnična. A ker pa ni bilo prič in nisem javno kaj takega izre-kel, ni bilo povoda me kaznovati. Ker to ni držalo, so si moji nemški prijatelji doma izmislili pa drugo: Predno so me zaprli, sem iz prižnice govoril o volit-vi novega papeža, pri tem omenil tudi sovražnike ka-toliške cerkve in njenega poglavarja ter izrekel be-sede: „Pušice, ki jih mečejo na katoliško cerkev, bo-do padale na nje nazaj.“ Dovolj je bilo. O puškah je govoril, o sovražnih puškah, le denuncirajmo! Pa vkanili so se, ker so ljudje, ki poslušajo božjo besedo in si jo tudi zapomnijo, dokazali lažnjivost njihovo in obrekovanje tistih, ki so besede obrnili in jih tako zavite toplo nesli brezvernežem, ki so zunaj na vrtu sedeli in si prizadevali, da bi me vjeli v kaki besedi.

In take ljudi še zdaj štiti naša država in jim priznava razne ugodnosti, mesto da vzame bič in jih izžene iz svoje hiše tje, kamor jih vleče njih srce.

Trpeli in krvaveli smo radi svoje narodnosti, plačilo zato pa samo zaničevanje in obrekovanje?

naj prav pošteno obriše na dolgo in široko. Splohi je pa to vprašanje še nedotaknjeno in nerešeno.

3. Zahteva agrarne reforme.

Ako ima kmet še tako veliko družino, jo lahko preživi in s pomočjo delavcev obdela kvečjemu 100—200 oralov posesti. Kar pa kdo poseda več na njivah, je težko, da sploh ne more pravilno obdelati. Pri nas v Sloveniji pa imamo graščinska posestva do več sto oralov. Večina teh graščinskih njiv je puščenih v travnike ter pašnike, les v gozdovih pa prhni in trohni. Od graščine nima veliko ne graščak in ne na-jemniki. Ker je pa pri nas toliko majhnih posestni-kov, ki bi rabili več zemlje, osobito gozda, je nujna potreba, da se ta prevelika graščinska posest poraz-deli med potrebne tako, da bo pri tej razdelitvi imel nekaj mali kmet, pa tudi država, ki bo zasegla to veleposest. Kako se bo izpeljala ta razdelitev graščin na občeno zadovoljnost in v državni dobiček, to je še preporo in silno težavno vprašanje bodočnosti, ki se pa mora rešiti prejkoslej na zahtevo Kmečke Zveze, pa tudi cele Jugoslavije. Doslej še ni nastopil državni mož, ki bi bil dokazal, da je res zmožen in kos tej pretežavni, a važni ter nujno potrebni nalogi.

4. Naše zahteve glede šol.

Naše gimnazije in meščanske šole je zgradila avstrijska država, ljudske pa občine. Pa pri teh na-ših ljudskošolskih stavbah so se občine večkrat silno zadolžile in večina od njih mora plačevati ta dolg še sedaj. Zahtevamo, da tudi ljudske šole prevzame in vzdržuje država. Naše šole po deželi, dasi palače na zunaj, niso odgovarjale kmet-skim razmeram in potre-bam. Kmet-ske otroke se je skozi sedem let podučevalo v vsem potrebnem in nepotrebnem, samo o polje-delstvu, živinoreji, vinogradstvu in sadjarstvu le bo-re malo, da — nič! Kmečka Zveza tirja od ljudskih šol, da nam izšola v bodoče dobre in razumne gospo-darje in gospodinje, ne pa jezikoslovce in umetnic v pletenju in vezenju. Treba bo pa poskrbeti in tirjati od države, da nudi našim mladeničem in deklicam višjo izobrazbo v raznih državnih kmetijskih, vino-gradnih in gospodinj-skih šolah. Kmet-ski davki se naj porabijo tudi za kmet-sko izobrazbo. Doslej je država vse storila in žrtvovala ogromne svote le za inteli-genco, kmetu pa je nudila samo duševne drobtine in večkrat še teh ne. Za kmeta in inteligenta mora v bodoče skrbeti država, da bosta oba temeljito izobražena vsak v svoji stroki.

5. Naše bodoče zavarovalnice.

Našemu kmetu je bilo na prosto dano, ali si hoče zavarovati svoje imetje proti požaru in drugim nesrečam ali pa ne. To zavarovanje so oskrbovale razne zasebne zavarovalnice, slovenske in nemške. Nemške pa sedaj za nas ne pridejo več v poštev. — Malokateri kmet je zavaroval svojo posest res s svoto resnične vrednosti. Navadno je dobil v slučaju ne-zgode od zavarovalnice le polovico ali sploh neznatno malenkost, ker je bil po neuki krivdi zavarovan pre-nizko. Prepotrebna novodobna zahteva je, da prevzame država sama zavarovanje kmet-ske posesti. Vsak kmet bi naj bil prisiljen zavarovati svoj imetek za svoto, ki res odgovarja resnični vrednosti njegovega imetka. Zavarovalnina bi se naj pobirala potem dav-karij. V slučaju nesreče pa se bo kmetu tudi izplača-lo, kar mu je uničila uima, da ne bo naenkrat berač na cesti, ampak nesrečež, ki si lahko pomaga, pri-pravi in kupi uničeno ali poškodovano.

Kralj Matjaž je vstal — a pravico imajo zaprto v svojih predalih razni politični barantači in sebični koritarji!

Sestra „Rdečega križa“.

(Resnični dogodek, priobčil dr. Leopold Lenard.)

Povem dogodek, kakor se jih je podobnih med vojsko prigodilo mnogo. Povem samo v glavnih obri-sih in v velikih potezah, kakor mi je ravno ostalo v spominu, ker se v onih časih nisem čisto nič brigal, da bi ga ohranil v posameznostih. Dogodki so se ta-krat vrteli okrog mene tako naglo in v tako čudnih oblikah, življenje je bilo tako razburljivo, da sem samo gledal, kako bi se srečno skozi to valovje preril do brega in nisem mogel misliti, kako bi se dalo pozneje slovstveno uporabiti. Sedaj pa tudi ne ma-ram pretvarjati starih resničnih dogodkov s poznej-šimi dodatki lastne domišljije. Raje povem nekoliko manje zaokroženo in slovstveno slabše izdelano, za-to pa vzeto naravnost iz spomina.

Ko sem prvič zadel nanjo, se je nahajala v vo-jaški bolnišnici v Prvačini. Zanimala me je malo in osebno nisem prišel z njo skoraj v nobeno dotiko — torej tudi ne vem o njeni preteklosti ničesar. Znano mi je samo to, da se je imenovala ekscelencna grofica Degenfeld. Bila je menda že pred vojsko vodilna ose-ba v ženskem odboru avstrijskega Rdečega križa. Samoobsebi se razume, da je takoj z izbruhom vojne se popolnoma posvetila delovanju Rdečega križa po raznih bolnišnicah.

Kakor že rečeno, sem zadel nanjo prvič v Pr-vačini, kjer je v vojaški bolnišnici razvijala svoje de-lovanje. Gospodje zdravniki v dotični bolnišnici so bili pa menda nekoliko čudni ljudje in prišli so, ne-vem kako, do prepričanja, da je v Prvačini grofiči-nega ljubezenskega delovanja že dovolj. Pošljejo to-rej pošto gospodom od bolnišnice v Ajdovščini s po-nudbo, naj jim odvzamejo grofico. Rekli so, da, ako je vzamejo, dajo zaujo tri prašiče.

(Konec prihodnjč.)

6. Naše ceste, železnice in regulacija rek in potokov.

Imamo pri nas državne ceste, katere je oskrbovala in popravljala država. Ceste, ki so bile v oskrbi okrajnih zastopov in občinske ceste. Najlepše so bile seve državne, ker te je največ rabila država — vojaštvo. Država jih je lažje opravljala, ker je imela na razpolago avtomobile. Slabše so bile one okrajnih zastopov, ker so vozniki dragi in jih je težko dobiti. Nedostopna morja blata pa so bili občinski kolovozi. Kmečka Zveza tirja in se poteguje, da prevzame država tudi vse okrajne ceste, katere so za časa vojne veliko trpele, a nikdo jih ni popravljala. Ako bodo sedaj naši okrajni zastopi prisiljeni prevzeti popravilo cest in mostov, bi to povzročilo nepregledne stroške, katere bi moral plačati zopet le kmet, dasi rabi te ceste tudi mestjan, uradnik in država. Da se izognemo tem kmetiskim stroškom in da bodo okrajne ceste tem hitreje uporabne, mora jih prevzeti država. Občinske ceste in kolovoze pa bodo morale oskrbovati občine same, kar je očitno opravičeno in pravično.

Stara Avstrija je gradila železnice le za Nemce in to skoro do vsake nemške bajte. Mi štajerski Slovenci pa takorekoč nismo imeli železnic. Naloga naše države v najkrajši bodočnosti bo, da zgradi potrebne železnice, ki bodo omogočile, da bo kmet svoje pridelke prodajal ne dobičkarjem-trgovcem, ampak jih lahko pošiljal na svetovni trg, kjer bo svoji robilo doboval cené kmet sam. Kmečka Zveza se je v zadnjem času potegovala in še zahteva, da se tudi sedanje pretirane vozne cene na železnicah znižajo za 3. razred, ki služi kmetu za prevoz.

Isto kar o železnicah, velja tudi glede rek in potokov, ki preplavljajo kmetiska posestva in uničujejo polje in blatijo travnike. Avstrija je regulirala v jugasto vodovje po nemških ali nemškutarških krajih. Slovence pa je tolažila samo s tozadevnimi načrti, ki so ostali vsi neizpeljani. Pesnice n. pr. so regulirali le tam, kjer teče mimo nemške ali nemškutarške posesti, da je še bolj preplavljala, ker je ostala za slovenske posesti neregulirana, ravno slovensko polje in travnike. Kmečka Zveza zahteva od države, da regulira celo Pesnico, Dravo in Sotlo, kjer delajo škodo na posestvih.

7. Lov in ribarstvo.

Nekaj res krivičnega in nekmetskega je bil do sedanjih lovski in ribarski zakon, ki je ščitil zakupnike lovov, ne pa kmeta. Lovski zakupniki so bili itak le samo bogataši na deželi in zabaveželjni mestjani. Divjačina, zajci in fazani pa so napravljali po poljih in v sadonosnikih večkrat zelo, zelo veliko škodo. In kdo je trpel to škodo? Kmet, ker lovski zakon je bil v prid zakupnika, ki se je vsikdar lahko izvil, da mu ni bilo treba povračati škode, ki jo je povzročala divjačina. Divjačina je škodljiva polju in drevosom, torej proč z njo, bogataši in mestjani pa si naj poiščejo kako drugo zabavo mesto lova. Kmečka Zveza zahteva prostost lova, da se uniči škodljiva divjačina, in prosto ribarstvo. Mi moramo v bodočnosti gledati in skrbeti za korist in dobiček, ne pa še podpirati tako škodljivo zabavo.

V nedeljo, dne 28. sept. 1919 veliki ljudski tabor

ki se vrši ob vsakem vremenu na dvorišču benediktinskega samostana

v Dobrlivasi na Koroškem.

Spoređ:

- Ob 9. uri slovesna sv. maša v proštjski cerkvi, ki jo daruje generalni vikar za Slovensko Koroško mil. g. prošt Mat. R and l in pri kateri igra godba generala Maistra.
- Po sv. maši govore na dvorišču benediktinskega samostana: g. general R. Maister, poverjenik za uk in bogočastje g. dr. Karel Verstovšek, koroški narodni predstavnik g. F. Smodej, gospa doktorica Angela Piskernik, podpredsednik Slovenske Dijaške Zveze, g. Miroslav K rek, podpredsednik Orlovske Zveze brat Jože Pirc.
- Ob pol eni uri popoldne prihod aeroplana iz Maribora.
- Ob 3. uri popoldne telovadni nastop Orlovske Zveze, pri katerem igra orlovska godba.
- Po nastopu koncert v gostilni Brugger, vstopnina prosta.

Za jedila, pijačo in tobak je dobro preskrbljeno. — Cisti dobiček je namenjen narodnemu svetu za Koroško.

Slovenski Korošci, posebno pevska in druga narodna društva, pridite vsi na tabor z banderi, na okinčanih vozovih! — Vabimo tudi mile brate iz Stajerske in Kranjske!

Narodni svet za Koroško.

Še enkrat: Staršem!

Po novem šolskem načrtu, ki ga je izdalo ministrstvo za prosveto, hočejo Cerkev izključiti iz šole, krščanskemu nauku pa prisojajo v šoli le še nekaj malo prostora. Zdaj so šli dalje. Ministrstvo za prosveto je zaukazalo nov učni načrt za učiteljska Jugoslavije. V tem načrtu minister za prosveto, Pavle Marinkovič, posega v pravice Cerkve in naravnost ukazuje, kaj bi se naj učilo pri veronauku v posameznih letnikih učiteljskega! Načrt določa pouk samo v cerkveni zgodovini in „krščanski etiki“ (krščanskem življenju), popolnoma pa prezira pouk v krščanskih resnicah. Kako bo človek krščansko živel, ako ne pozna krščanskih resnic? Razen tega določa v zadnjem (tretjem) letniku učiteljskega za veronauk samo po eno uro na teden. Ze v zadnjem „Gospodarju“ smo opozorili na protiversko nakano, ki hoče v brezversko vzgojo otrok krščansko ljudstvo odtujiti in iztrgati Cerkvi. Zdaj hočejo za svoje protikrščanske namene pripravljati tudi dijake-učiteljske, ki bodo čez leto dni učili in odgajali naše otroke! Zato hočejo ravno na učiteljskih veronauk tako omejiti in ga prikrojiti po svoje. Toda ne bo šlo! Krščanski starši, ki imate prvo pravico do otrok, vi ne boste dopustili, da bi se bodoči učitelji vaših otrok tako malo krščansko ali celo nekrščansko odgajali! Zato protestirajte v vsaki župniji proti temu novemu žaljenju vašega verskega čuta!

Dekliške zveze, kje ste?

Kako lepo je bilo pred vojno v Dekliških zvezah! Ali se še spominjate, dekleta, kako ste si ustanovljale Dekliške zveze, se zbirale k mesečnim sestankom, na njih govorile, deklamirale, prepevale, se izobražale in druga drugo vzpodbujale. Ali še veste, s kakim veseljem in navdušenjem ste pripravljale za prireditve? In dekanjski dekliški shodi! S kolikim navdušenjem ste prihajale po sedem ur daleč, na stotine se vas je zbralo, iz cele dekanije in še čez meje dekanije! Kako vzpodbudna so bila vaša skupna sv. obhajila in vaša cerkvena pobožnost! Po Cervenem opravilu pa vaša veličastna zborovanja! S kakim ognjem ste govorile in se v nemale za dekliške vzore! Ali vam ne zaigra še danes v radosti srce, če se spomnite teh sijajnih prireditev?

Za časa vojne je vaše delovanje moralo utihniti. Saj so, zlasti v začetku vojske, ob času onih groznih preganjanj leta 1914. vladni služabniki, stikali za Dekliški zvezami, popraševali in poizvedovali, ali niste morda svojih prispevkov za Dekliško zvezo pošiljali v Srbijo! Avstrijska vlada vas je pobijala, a ubiti in zatreti vaših Dekliških zvez ni mogla. Ob majniški deklaraciji ste se, Dekliške zveze, zopet zbudile in pokazale sadove svojega predvojnega delovanja. Enoglasno ste zahtevale zedinjeno Jugoslavijo in neustrašeno pobirale podpise za majniško deklaracijo!

Zdaj smo svobodni v svobodni Jugoslaviji, ki ste jo ve dekleta pomagale priboriti! Odprta je zopet svobodna pot Dekliškim zvezam. Ali bi ne bilo lepo, neizmerno lepo, če bi se Dekliške zveze vsepovsod zopet oživele, in kjer jih ni, nanovo ustanovile! Dekleta! To morate storiti! Dekliške zveze so morajo zopet poživiti, oziroma na novo ustanovljati! Cisto, neomadežano dekliško življenje je marsikje vsled vojske padlo. Dekliške Zveze naj ga zopet dvignejo! Slovensko ženstvo, tudi kmečko, bo došlo volilno pravico in se udeleževalo javnega življenja. Dekleta! Treba vam bo pouka v političnih in javnih vprašanjih. Dekliške zveze vam bodo dajale najlepšo priložnost, da se boste v teh vprašanjih lahko izobražale. Šhale ste v novem štolskem načrtu, ki hoče vero in Cerkev polagoma iziniti iz šol. Dekleta, bodoče matere in vzgojiteljice, ve ste predvsem poklicane, da povzdignete svoj glas in odločno protestirate zoper ta protikrščanski načrt. Toda posamične ne boste dosegle ničesar! Skupno, združene in dobro organizirane v Dekliških zvezah bo vaš glas, vaš protest kaj zalegel! Nasprotniki krščanstva nam bodo gotovo hoteli vsiliti še druge protiverske odredbe, n. pr. razporoko ali ločitev zakona! Zopet se boste poleg žen v prvi vrsti ve dekleta morale upreti takim poskusom. Zmagajte pa boste le tedaj, če boste združene, tesno združene v Dekliških zvezah! Vaše mlado srce, dekleta, potrebuje po težkem tedenskem delu poštenega razvedrila. Boste ga li iskale po plesiščih? Ne! V Dekliških zvezah se boste shajale, govorile in se navduševale in prepevale! V Dekliških zvezah boste našle najplemenitejšo zabavo in razvedrilo!

Gicite, koliko razlogov, da si ustanovite in poživite Dekliško zvezo! Dekleta želijo Dekliško zvezo in željno čakajo, da jim jo kdo ustanovi. Kako hvaležne so voditeljem, ki si naložijo tisto malo truda in jim ustanove Dekliško zvezo! S kako radostjo se oklepajo Dekliških zvez, s kako požrtvovalnostjo se udeležujejo mesečnih sestankov in izdelujejo govore ter se pripravljajo na gledališke igrice! Ze cel mesec naprej se veselo na shod in po shodu so njih srca polna plemenitega navdušenja in nedolžnega veselja!

Dekleta! Zbudite se! Prosite svoje dušne pastirje, da vam ustanovijo Dekliško zvezo! Z veseljem bodo ugodili vaši želji! Po mestih, trgih in obrtnih krajih pa snujte Orleco, ki je višek dekliške vzajemne misli!

Slove ... širite naše liste

Pismo iz Prekmurja.

1. Zveza s Prekmurjem.

Prehodil sem zadnje dni vse kraje, ki pridejo v poštev glede mosta in železnice čez Muro. Znano je, da ima Prekmurje dozdej eno železnico, ki prihaja od Körmendina na progi Sv. Gothard—Sombotelj v severno Prekmurje pri Hodošu ter gre skozi Salovec v Murško Soboto. Po izgubi Radgono ne moremo te železnice nadaljevati v Radgono—Gornjo Radgono—Maribor, ampak moramo misliti na zvezo Sobote s progo Gornja Radgona—Ljutomer. Tri možnosti bi prišle tu v poštev: 1. zveza Sobota—Bučečevci, 2. zveza Sobota—Križevci, 3. zveza Sobota—Ljutomer. V poštev pa pridejo tudi kraji na Prekmurjem. Bližju Sobote je večji kraj Beltinci, ki bi moral biti že v najkrajšem času zvezan z železnico. Seveda bi bilo železi, da bi bila napravljena tudi zveza Sobota—Beltinci—Dolnja Lendava. Dokler pa ta zveza Sobota—Lendava ni gotova in dokler ni direktne zveze med progo Ljutomer—Gornja Radgona in Mariborom ter je upati, da se preje napravi železnica Ljutomer—Ormož, tako dolgo se mora gledati na to, da se izgotovi zveza med Soboto in Ljutomerom, da dosežemo zvezo z Ormožem. Ako naj gre provizorna železnica iz Sobote skozi Beltince, pridejo v poštev za most tu kraji Veržej, Krapje, Mota. Najbolj naravnost bi bila proga skozi Mota. Ako spoznajmo inženirji, da je pobježje pri Moti za to ugodno, potem je dobro. Zdi se pa, da je pobježje pri Moti in Krapju slabše, kot pri Veržeju. Ako je to res, inženirji imajo tu besedo, potem je seveda umljivo, da se mora napraviti železnica pri Veržeju. Prihodnje dni mislijo interesi sklicati shod v Veržeju, da bi zagovarjali to progo. Sicer pa se žalibog tako hitro ne bo delal most, ampak se mislijo napraviti najprej dobri brodovi. Predvsem pa bi bilo potrebno, da se popravijo dovozne ceste k brodom. Vsak večji dež onemogoči vozni dohod do brodov. V tem oziru bi morale zadevne oblasti takoj potrebno ukreniti.

2. Slovenska uprava.

Civilni komisar za Prekmurje je prevzel urade v vseh večjih krajih ter nastavlja slovenske uradnike. Po občinah so določeni gerenti, ki si jih ljudstvo izbere. Polagoma se začneja slovensko uradovati. Zivila se že dobivajo, kjer je postavljen gerent, ki skrbi za to. Sade, ki ga je dovolj, kupujejo od komisarja določeni prekupei. Ljudje s tem niso popolnoma zadovoljni, ker imajo bojda prekupei prevelik dobiček, dočim je za kmete določena maksimalna cena. S pošto je že nekoliko boljše. Sole so še vse zaprte. Ko pa bo vse pripravljeno, se otvorijo tudi te. Glede šolskih knjig za ljudsko šolo si želi ljudstvo v prvih treh šolskih letih čitanko v prekmurščini. V tem oziru se jim misli ugoditi, da ne bodo madžaroni mogli agitirati proti Jugoslaviji. Ti namreč hujskajo proti Jugoslaviji s tem, da pravijo: „Jugoslavija Vam hoče vsiliti hrvatski ali kranjski jezik, Vaš stari slovenski jezik Vam bodo vzeli.“ To agitacijsko orožje se jim mora odvzeti, zlasti ker se mir z Ogrsko ni podpisan. Preveliko odgovornost bi prevzel tisti šolnik, ki bi hotel z neumestno naglico uvesti književni slovenski jezik. Ljudstvo v Prekmurju je še izpostavljeno preveliki agitaciji zoper Jugoslavijo.

3. Narodno gibanje.

O kakem narodnem gibanju v Prekmurju še ni veliko opaziti. Ljudje so veseli, da imajo mir in da jih vojaštvo ne nadleguje in ne vznevoljuje s kakimi nepostavnostmi. Slišali smo, da so nekemu kmetu vojak vzeli voz s silo, drugje da se pasejo vojaški konji v vinogradu. Na meji se dajo bojda vojaki pogovoriti za nagrado, da spustijo ljudi skozi demarkacijsko črto itd. Naše vojaštvo ima res veliko nalogo, da pridobi prekmurško ljudstvo za zadovoljno sodelovanje z našimi oblastmi. Prekmurški dijaki so privedili dne 21. t. m. v Crensoveh večjo slavnost, istočasno pa prleški visokošolci enako prireditve v Beltincih. Ob eh se je domače ljudstvo z veseljem udeležilo v velikem številu.

Ponesrečen shod „Samost jne“.

St. Ilj v Sl. g., 22. sept. 1919.

Zašumelo je v narodnem St. Ilju, ko se je zvedelo, da namerava v nedeljo, dne 21. sept., že znani zggar Mermolja iz Pesnice prirediti tukaj javen shod. Da bi vedel Mermolja za javno mnenje v St. Ilju, bi pač bil to prireditve opustil. Doživel je tudi tako blaženo, kakoršne še ni in je tudi ne bo, razven če pride zopet v St. Ilj. Do zborovanja sploh ni prišlo. A tudi prošnje nekaterih naših voditeljev, naj se vrši shod, niso nič pomagale. Ljudstvo je bilo čisto divje, in je dalo duška svoji ogorčenosti v strastnih izrazih. Odkritosrečno rečemo, mi ne odobravamo vsega, kar se je na shodu zgodilo, samo javnosti hočemo pojasniti, da je čisto u m e v n o. da je bilo ljudstvo tako razburjeno. Kdor vse premisli, bo drugače sodil.

V St. Ilju so bili zadnja leta hudi boji. Ljudstvo tukaj je bilo vedno na fronti — več kot 20 let. Koliko zggar in preprirov so napravili razni nemškutarji in švabski privandranzi! Ljudstvo se je kar oddahnilo, ko se je ustanovila Jugoslavija. Nikjer niso Jugoslavije tako veselo pozdravili, kot v St. Ilju. Zdaj so mislili, da bo enkrat konec teh večnih preprirov in bo ev. Naveliča se jih vsak človek. Zdaj pa pride ta

nesrečni Mermolja, pa hoče med to razburjeno ljudstvo vreči zopet bakljo prepira in nesloge. Ni čuda, da so se čisto priprosti ljudje vedli čisto divje v oči-gled take nakane. Če je hotel Mermolja kmetško ljudstvo tukaj samo organizirati, mu povemo, da je tukaj že vse organizirano v Kmečki Zvezi in da je ravno Vseslovenska Ljudska Stranka tukaj vsa leta vodila uspešne boje, da je ravno ta stranka rešila St. Ilj in da tej stranki zaupa velikanska večina šentiljskega ljudstva. Zakaj delati razdor, zakaj sejati tu prepir? Kje ste bili vi zgarjali, ko smo mi noč in dan agitirali, ko smo od hiše do hiše prirejali shode, ko smo rotili in prosili osebno skoraj vsakega poedince? Mi smo delali in sejali, zdaj pa bi radi želi. Mi smo se bojevali, vi bi pa radi ležali na lavorikah. Kaka velikanska premoč je bila proti nam, pa rešili smo le narod! Mislil, da ni več javna tajnost — g. dr. Kovačič bo o tem še pisal — da je ravno St. Ilj in njegova okolica rešila Maribor! Bi bil St. Ilj in okolica ponemčena, ne bi imeli slovenskega Maribora. Tukajšnji voditelji so ravno Francozu dr. Reverdyju natanko pojasnili razmere in boje tukajšnjih Slovencev z vsenemci. Bil je dalje časa osebno v St. Ilju in se natanko poučil o nasilnostih Nemcev. Ni se mogel načuditi žilavosti našega naroda. In zopet ni več tajnost, da je ravno ta Francoz dr. Reverdy s svojim vplivom v oči-gled razmer v šentiljski okolici zabranil še v zadnjem trenutku plebiscit, glasovanje v sodnem okraju mariborskem.

Ali pa so že boji z Nemci pri nas nehali? Ni kakor ne! Najprej smo mislili, da bodo naši Svabi morali zapustiti svoja posestva in se bodo naselili tu naši ljudje. Pa ta nesrečna pariška konferenca jih ščiti. Saj bomo videli, kako se bodo razmere zasukale. Pa dejstvo je, da Svabom greben zelo raste. Mi potrebujemo na meji neobhodno slogo. Če bi se cepili v stranke, bi s tem pridobili le Nemci. Dobili bi nad nami oblast in podlegli bi mi. Saj imajo ti Svabi na skrajni meji vedno stike z Avstrijo in svojo materjo Nemčijo. In kako že vzdigujejo glave! Zato pa je tisti izdajalec domovine, grobokop slovenskega naroda in naše Jugoslavije, ki dela tu na skrajni meji prepir in razdor. Najzagrizenejši liberalci so toliko pametni, da pravijo, St. Ilj pustimo še zdaj pri miru; tam se morajo razmere urediti. Le zgaraj Mermolja tega noče razumeti. Ali ne bi po pravici človeka sveta jeza prijela?!

Znano je tudi, da se zatekajo v Mermoljevo stranko najzagrizenejši tukajšnji nemškutarji. Ti breznačajneži so tu njegovi zaupniki. In te vlačijo s seboj na svoje shode. Naše ljudstvo je od teh ljudi že neznošno trpelo. Dejansko so napadali naše prireditelje (otvoritev Slovenskega Doma 1. 1910), izdajali so nas, denuncirali so nas, zapirali so nas. Leta 1914 so za nas imeli samo ječo, bajonet, kroglo in vrvi. Duhovniki in druge može so v celi jareninski dekaniji brez vsakega vzroka odpeljali v ječo samo radi tega, ker so bili Slovenci in katoličani. Nihče ni bil varen pred temi barabami. Letali so okoli kakor stekli psi, in grizli vsakega poštenega Slovence in z revolverjem v roki ga peljali na orožniško postajo. Vsakemu otroku je znano, kaj so delali leta 1914 Reininger in sodrugi. In čujte, Reininger je zaupnik Samostojne za Poličko. In znana Ferk in Hojnik naznanjata Mermoljeve shode! Ali ne more našemu ubogemu ljudstvu vskipeti kri, če vidi kaj takega, če prihaja med nas tisti nesrečni človek, ki ima take ljudi za oprede, ki jemlje te ljudi v zaščito?

Glavna razlika med programom Samostojne in naše krščanske stranke je, da pravi Samostojna, duhovniki se ne smejo v politiko mešati, z duhovniki le proč iz javnega življenja, oni ne smejo nikjer vodilne vloge igrati. Mermolja se kar vstraši in dobi kar — kurjo polt, če sliši, da predlaga kdo izmed ljudstva duhovnika za načelnika kakega društva. Kakor da bi duhovniki imeli vsi garje, kakor da bi bili duhovniki največji izkoriščevalci, oderuhi, stiskači in trinogi ubogega ljudstva. To ve šentiljsko ljudstvo, da je to Mermoljev program. To mu pa grozno zameri. Zato so mu na nedeljskem shodu v obraz metali očite „Vi ločete naše duhovnike požreti.“ Ljudstvo s svojim umom dobro spozna, kam pes tace molji. In v tem oziru je pač naše ljudstvo recimo kar fanatično klerikalno, ne toliko iz verskih nagibov, kakor iz narod-nopolitičnih. Nad 20 let se bojuje to ljudstvo za svoj borni obstanek na svoji sveti rodni grudi. Jemali so temu ljudstvu jezik in vzeti so mu ga hoteli, jemali so mu otroke in jih silili v nemške mučilnice, rezali so mu prav mačehovsko narodne in gospodarske pravice, jemali so mu dom in domačo grudo in ga gnali v fabrike in mesta, vzeti so mu hoteli celo krščansko-katoliško vero, na katero je naš človek navezan z vsako žilico srca. In kdo edini je branil to ljudstvo, kdo edini je bil njegov sodnik, učitelj in tolažnik? Duhovnik in le duhovnik. Naši ljudje vedo in čutijo, da je le duhovnik jih branil in da če jih duhovnik ne bi vzel v zaščito, bi bil tu narodni živelj propadel. Katoliški duhovnik je živel, trpel in delal z našim ljudstvom. Vsak duhovnik, ki je bil tu na meji, je bil narodni delavec, agitator in mučernik. Nihče drugi se ni brigal za to ljudstvo — nekaj mlajših učiteljev je hvalevredno sopomagalo. Vse je to ubogo ljudstvo zaničevalo, vse, kar je bilo inteligentnejše, je zbežalo v nasprotni tabor med gospodo, ki je živela od mestnih šulvercinovih in sūdmarkinih podpor, samo v duhovniku je našlo ljudstvo podporo in zaščito, ljudstvo, ki je vzdihovalo in gladovalo. A zdaj pa pride Mermolja v St. Ilj in hoče zaklicati — ni imel časa — Proč z duhovniki iz javnega življenja! Proč s farji! Ali se čudite, da je bilo ljudstvo na shodu tako razburjeno, da bi ga bili ubili, če ga ne

bi naši branili in ga spremili domu? Jaz se ne čudim. Obsojam vsako preostro ogorčenje, pa umevno je. Mislite li, da nima čuta hvaležnosti naše ljudstvo? Mislite li, da bi si to ljudstvo pustilo zdaj duhovnike, svoje največje prijatelje, na cesto vreči?! O kako slabi politiki ste! Nihče ni nedeljo ljudstva nahujskal, demonstracija je bila hipni izraz ogorčenja, ki je izbruhnilo iz ljudske duše samo od sebe, iz ljudske duše, ki živi in naravno čuti, kakšne nakane imajo z njo. Kakor Mermolju, se bo v St. Ilju vsakemu politiku godilo, ki hoče med našo krščansko ljudstvo vreči bakljo prepira in zasejati razdor med vrste naše Kmečke Zveze. Zatorej: roko proč od St. Ilja!

Kmetovalcem, ki so oddali lansko leto seno.

Nешteto kmetovalcev je, ki so v jeseni pred in še po prevratu oddali seno in slamo erarju, plačila za to pa še do danes niso dobili. Gre za milijone, na katere morajo posestniki čakati, ki so ob krutem režimu morali oddati zadnjo bilko sena, svojo živino pa priverzati na kratko. Ogorčenje je splošno in zato pa naj javnost izve, pri čem da smo.

Stvar je takšna-le: Bivša Avstrija je zaplenila vsa krmila za-se. Ustanovila je takozvane „krmilnice“, „Rauhutterstellen“ in sicer za Stajersko v Gradcu. Ti zavodi so imeli nalogo, zaplenjeno in rekvirirano krmo in slamo prevzeti, plačati in čez isto razpolagati po uradnih navodilih. Ta zavod je bil trgovska družba. V posameznih okrajih je nastavil ta zavod okrajne prevzematelje in ti prevzematelji so si zopet imenovali in nastavili nakupovalce. Ti nakupovalci so torej prevzemali od kmetov krmila in izdajali potrdila. Plačilo je prišlo od zavoda iz Gradea, kar je vedno trajalo nekaj časa. Ravno meseca septembra in oktobra 1918 je veliko posestnikov oddalo krmo. Prišel pa je prevrat. Plačila iz Gradea še niso dobili, jugoslovanski erar je zaplenil po prejšnjem vzorcu vsa krmo, tudi tisto, ki je že bila za prejšnji avstrijski erar kupljena in tudi prevzeta, pa še ne plačana.

Vsled tega je poslovalnica za krmila ustavila izplačevanje kmetovalcem. V to bi se je seveda lahko tudi prisililo, kajti ona je krmo po svojih pooblaščenih prevzemnikih že prevzela, krma je prešla v njeno last in je ona s tem postala dolžna plačnica.

Tukaj pa se prične delovanje Zadružne Zveze v Celju. Ker v Gradcu čez oddano krmo zaradi zaplenbe od strani jugoslovanskega erarja niso mogli več razpolagati, je Zadružna Zveza v Celju stopila z graško krmilnico v dogovor. Sklenila se je pogodba, glasom katere Zadružna Zveza v Celju: 1. prevzame vse zaloge krme na Spodnjem Stajerskem, 2. prevzame od graške poslovalnice ves denar, namenjen za naše kmetovalce in 3. se zaveže izplačati kmetovalcem kupnino za oddano krmo.

Zadružna Zveza v Celju je nato takoj razprodajala rekvirirano krmo, vse zaloge, katere je imela poprej poslovalnica na našem spodnještajerskem ozemlju. Prodajala je to krmo 40—50 K mq! Zadružna Zveza pa je prevzemala še nadalje krmo od kmetov, in jo razpečavala.

Kako pa je Zadružna Zveza izplačevala kmetom denar? Nad pol leta je odlagala s plačili, češ, da je samo posvetovalnica SHS države itd.! Sedaj pa je baje sklenila plačevati kmetom, ki so oddali krmo, po 70%, to se pravi, mesto 100 K samo 70 K.

Predvsem moramo pripomniti, da Zadr. Zveza ni posredovalni državni urad, marveč si je pridobila od države le pravico, da razpolaga s senom po uradnih navodilih, na svojo odgovornost, za lasten dobiček. Ona je nekaka centrala za krmila. Torej sedaj je milostno sklenila, da izplača kmetovalcem 70% kupnine. Na ta način naj bi trpeli kmetovalci na Sp. Stajerskem več milijonov K škode. Ako namreč računamo, da se je oddalo najmanj 200.000 mq sena po 25 K, znaša kupnina 5 milijonov K. Od tega pa bi Zadružna Zveza izplačala samo 3% milijona K, tako da bi profitirala 1% milijona K. Obresti od teh 5 milijonov po 3% za pol leta znesejo 75.000 K. Pri tem pa ne računamo za enkrat, da je Zadružna Zveza veliko krme prodala po 40—50 K, dočim bi jo kmetovalcem naj plačala samo po 25 K.

Vprašamo javnost in deželno vladu, kam sta li šla ta dva milijona? Če je Zadružna Zveza državna naprava, ali pride ta denar v državne blagajne? Da bi pa privatni zavod iz kmetijskih žepov shranil ta denar, je škandal.

Prosimo in pozivamo deželno vladu, 1. da nam pojasni značaj Zadružne Zveze v Celju, 2. da napravi takoj strogo revizijo v omenjenem zavodu.

Politični pregled.

Beograd.

Davidovičeva vlada v Beogradu je že davno podala ostavko, a nove vlade še do danes nimamo. Vse prejšnji vladi nasprotne parlamentarne stranke so zahtevale odločno, da se nova vlada ne sme postaviti pred povratkom našega mirovnega odposlanstva iz Pariza. Ti pariški delegati bi naj Narodnemu predstavništvu natančno obelodanili naš zunanji politični položaj glede našega podpisa mirovne pogodbe z Avstrijo, ker je Davidovičeva vlada odstopila, kakor je to sama izjavila, ravno radi naše zunanje politike. V Beogradu so se že vrnili iz Pariza: Pašić,

Trumbič, Smodlaka in Jovanovič. Poročali so o našem zunanjem političnem položaju ministrskemu svetu, kateremu je prisostoval sam regent Aleksander. Ti delegati pogovarjajo razne med seboj nasprotne parlamentarne stranke, da bi se zedinile in sestavile koncentracijski kabinet iz vseh večjih strank. Toraj se bo uresničila tozadevna že stara zahteva dr. Korošca in Jugoslovanskega kluba. Dr. Pavlovič, predsednik Narodnega predstavništva, kateremu je regent Aleksander poveril nalogo, da posreduje med strankami in sestavi novo vladu, svoje naloge ni izvršil, vsa njegova pogajanja in vse njegovo spravno delo je bilo zaman. Kdo bo oni veliki mož zedinjenja, kateremu se bo posrečilo poriniti našo vladno zmeđo in kolobocijo v red in poslušoti tir, še ni znano. Imenujejo se sicer po listih nekateri kandidati za nove ministrske predsednike, a to so le časnikarska ugibanja, ki so brez prave podlage. Naš regent Aleksander bo 5. oktobra posepil Zagreb in tamkaj sprejel v avdijenco vse višje cerkvene in svetne dostojanstvenike. Za 13. oktobra je napovedan regentov obisk v Ljubljani. Tozadevne podrobnosti še bodo objavljene.

Reka in Italija.

D'Annunzijo, ki se je na svojo pest polastil Reke, je še vedno samodržni zapovednik tega mesta. Ima svoje brodoge: 3 ladje in 1 torpedovko, vojaštva pa 10.000 mož. Prehrane dobiva Reka dovolj, ker so se ententine ladje, ki so Reko blokirale, odstranile. Italijanska vlada vedno pozivlja in grozi D'Annunziju in njegovi armadi, naj zapusti Reko in se vrne v Italijo. D'Annunzijo pa se bore malo zmeni za te vladine grožnje, vlado še smeši in jo blati po listih in svojih oklicih. Častnikov in italijanskega vojaštva se vedno več priglašča za D'Annunzija. Za Italijo je sedaj ista nevarnost, kot nekoč za stari Avstrijo in za Nemčijo, da odreče vladi vojaštvo pokorščino, da se zruši italijanska vojaška sila. V to nam pomoz! Bog!

Dunaj.

Vse prebivalstvo dunajskega mesta živi sedaj pod vtisom premogovne krize. Cestna železnica stoji, ob 8. uri zvečer se zapirajo restavrant, gostilne, kinematografi in druga podjetja. Vsled tega se močno širi brezposelnost, ki lahko pospeši nov prevrat. Edini izhod iz teh neprilik se pričakuje s strani entente. Danes so po 20urnem dežju ceste bolj podobne veliki mlaki, kakor pa normalnim prometnim cestam. Nemožeje dobiti kakoršnokoli vozilo. Pešci zlasti v jutranjih urah preplavljajo ceste. Vidi se samo nezadovoljne obraze in ljudi slabe volje, ki imajo pomajkljivo obleko in slabo obuvalo.

Kmečka Zveza.

Shodi Kmečke Zveze. Dne 28. septembra: po rani sl. božji v Zavrču v šoli (Golec, Zebot), v Zibiki (Pušenjak), v Podčetrku pri M. Pajku (Pušenjak), pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. v stari šoli (govori urednik Krajne iz Maribora), po večernicah pri Sv. Marjeti niže Ptujca. Dne 5. oktobra po rani sv. maši gospodarsko politično zborovanje pri Sv. Antonu v Slov. gor., pri S. Martinu na Pohorju, po pozni službi božji pri Sv. Trojici (govorniki se še določijo). Na Cvetnu ob 14. uri tabor muropolskih kmetov. Prosimo zaupnike, da agitirajo povsod za številno udeležbo.

Hajdin. Shod Kmečke Zveze, ki je bil sklican za 28. septembra se preloži radi slinovke, ki se jo pojavila v mnogih kmetijskih hlevih, na poznejš čas.

Ponikva ob juž žel. Samostojna Kmetijska Stranka je že mislila, da je cela velika občina. Ponikva za njo. Shod KZ dne 21. t. m. pa je pokazal, da KZ na Ponikvi še vedno trdno stoji. Iz vseh delov občine so se zbrali pristaši KZ ter z veliko pozornostjo poslušali gg. govornika dr. Antona Ogrizek in Jakoba Vrečko. Govori so izredno ugajali in naše pristaše tako utrdili v načelih KZ, da jih gotovo nihče več ne omaje. Samostojna je le par naših mož premotila, o katerih pa upamo, da v kratkem spoznajo svojo zmoto in se vrnejo k svoji stari stanovski organizaciji. Naši zaupniki, postavljeni po okolišah, pa so vsi ostali KZ trdno zvesti, četudi so bili nekateri od Samostojne brez njihove privolitve izvoljeni v krajevni odbor. — Istotako je lepo uspel tudi shod v St. Vidu pri Grobelnem, kjer sta ista govornika številnim poslušalcem razlagala večno veljavna krščanska načela KZ. Na obeh shodih so zborovalci prišli do trdnega prepričanja, da je pristen liberalec vsak, ki trdi, da je vera privatna stvar ali, da se duhovnik ne sme vtikati v politiko, v katero se vtika zdaj že vsak priprost hlapec in delavec. Posebno veselo razpoloženje je bilo med zborovalci, ko je g. dr. Anton Ogrizek omenjal, do kako čudnih, naravnost smešnih posledic privede načelo „vera je privatna stvar“, in ko je ožigosal novo kmetijsko stranko, ki je že tolikokrat spremenila svojo firmo, biva je že neodvisna, narodna, demokratska, zdaj pa boče biti samostojna! Na obeh shodih se je na predlog č. g. župnika iz Ponikve sklenil oster protest proti predloženemu šolskemu zakonu, ker je nedemokracijski, cerkvi in veri sovražna. Sklenile so se tudi razne resolucije, tako za sklicanje pokrajinskega zbora, za razpis volitev, proti krivični odmeri davkov, proti visoki carini. Izrazilo se je slednjt tudi popolno zapuinanje Jugoslovanskemu klubu in njega načelnika dr. Korošcu.

Poljčane. Dne 14. septembra se je pri nas po rani službi božji vršil lepo obiskan ustanovni shod Kmečke Zveze. Predsedoval mu je kmet Hauptmann. Obiskal nas je naš poslanec Pišek, ter nam razložil politični položaj, razkrinkal tudi laži, ki jih trosijo o Jugoslovanskem klubu in dr. Korošcu nasprotniki. G. Krajnc iz Maribora je govoril o nasprotnih političnih strankah in naštel zasluge, ki si jih je stekla Kmečka Zveza za kmečko prebivalstvo pred vojsko in med vojsko. G. dr. Leskovar iz Maribora nam je podrobneje podal delovanje Kmečke Zveze in razvil njen program. Izvolil se je odbor Kmečke Zveze, ki mu načeluje kmet Prešeren. Končno so se sprejele resolucije, ki zahtevajo ureditev vrednosti denarja, olajšanje davčnega bremena in visoke carine, in protestirajo proti novemu Solskemu načrtu, ki žali čut krščanskega ljudstva.

Makole. Za našo Kmečko Zvezo je bil 14. september, dan veselja. Po večernicah se je v naši Narodni dvorani zopet vršil velik shod Kmečke Zveze, ki smo si ga že tako želeli. Udeležba je bila, kakor si v Makolah drugače misliti ni mogoče, naravnost sijajna. Blizu 400 ljudi! Shod je vodil kmet Crnoga. G. Marko Krajnc nam je narisal namere socialistov, kojih ustanovitelji so židje in brezverci. Obljubljajo nam sicer lepe reči, a v resnici hočejo le odpraviti zasebno lastnino, zatreti vero in doseči ločitev zakona. Ustanavljajo konzume, toda s tem hočejo le zaslužiti kmečko prebivalstvo, da bi z njegovo pomočjo tem lažje dosegli svoje protikrščanske namene. G. dr. Leskovar je govoril o zahtevah Kmečke Zveze v prid kmečkemu prebivalstvu in krepko zavrnil obrekljivo in šuntarsko govorjenje naših nemškutarjev in socialistov proti Jugoslaviji in proti Srbom. Ko so se stavile resolucije, je ljudstvo posebno hrupno zahtevalo pokrajinski zbor in volitve v predstavništvo. K sklepu je še g. Krajnc opozoril na prvi lepi uspeh makolske Kmečke zveze: njej se imamo zahvaliti, da dobimo Makolčani za celo župnijo posebnega pismonošo.

Smarje pri Jelšah. Prihodnjo nedeljo, dne 28. t. m. bo v Habjanovi dvorani ob pol 9. uri shod KZ. Govori dr. Anton Ogrizek iz Celja.

Shod v Križevcih. Krajevni odbor SKZ je poklical g. dr. Slaviča, da je v Slomšekovi dvorani govoril v nedeljo 21. t. m. o delovanju mirovne konference v Parizu.

Sv. Lenart v Slov. gor. V nedeljo, dne 7. t. m. se je pri nas vršil prav dobro obiskan shod članov SKZ. Zborovalci so sledili z velikim zanimanjem izvajanju gospoda govornika, ki je v jasnih in krepkih besedah pojasnil potrebo, da se kmet organizira v SKZ, ki temelji na podlagi krščanske in demokratske pravičnosti. Predvsem živahna je bila debata ali razgovor, katerega se je udeležila večina zborovalcev. Soglasno so bile sprejete resolucije: 1. Cene za najpotrebnejše kmetijske stroje, orodja, obleke, obuvalo naj se uredijo tako, da bo kmetu mogoče, da si jih nabavi. Carina na te predmete naj se opusti popolnoma. 2. Pristojno oblast pozivljamo, da ustavi vsako tirjatev vinskoga davka, ker je krivičen in ni bil naložen na podlagi postavne ampak naredbe. 3. Ker se pri predpisovanju dohodninskega in drugega davka godi premnogokrat krivica ravno kmetiskemu stanu, zato zahtevamo, da se k komisijam tozadevnih davkov prihtevne vsakokrat tudi poznavatelji in prijatelji kmetijskega stanu. 4. Volitve naj se čim prej razpišejo in odločno zahtevamo, da ima volilno pravico vsaka moška in ženska oseba, ki je dopolnila 21 leto. 5. Čim prej naj se skliče pokrajinski zbor za Slovenijo. 6. Jugoslovanskemu klubu izrekamo popolno zaupanje in odobravamo njegovo delovanje v polnem obsegu. 7. Kmetje organizirani v SKZ odločno odklanjamo vsako vmešavanje in rovarjenje „Samostojne kmetijske stranke“, je ne potrebujemo, ker je izrodek liberalne stranke, Mi imamo svojo organizacijo in ta je Slovenska kmetijska zveza.

M. Nazaret. Ustanovili smo 14. t. m. podružnico Kmečke Zveze za našo župnijo. Pristopilo je na dan sam 51 članov. Drugi, ki so zavedni, upamo bodo sledili. Zasluga za to gre preč. g. definitorju Marijošiču Holiček, ki je z ognjevito besedo navdušil naše ljudi za Kmečko stranko in zvezo. Hvala mu! Seje odbora so določene na vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Ker imajo le člani „Slovenske kmetijske zveze za Stajersko“ pravico do vseh ugodnosti, ki jih nudi „Pisarna Slovenske kmetijske zveze“, združena s „Poslovalnico slovenskih spodnještajerskih poslancev“ prosimo, da pošljete članarino za leto 1918. — Članarina znaša 10 K na leto; za manj premožne 5 K.

Seja izvršilnega odbora SKZ, ozir. SLS se vrši v torek, 30. septembra ob 10. uri v pisarni KZ v Mariboru. Člani izvršilnega odbora naj se radi važnosti sigurno udeležijo seje.

Gospodarske novice.

Prošnje za podpore po ujimah. Na poverjeništvu za kmetijstvo se vlagajo razne prošnje za podpore po ujimah (toča, povodenj, požar, itd.). Opozarjamo, da je take prošnje vlagati na poverjeništvu za nqtranje zadeve v Ljubljani, in sicer potem pristojnega okrajnega glavarstva. Poverjeništvu za kmetijstvo nima za take podpore nikakih sredstev na razpolago.

Podružnica Slovenske kmetijske družbe Maribor in okoliš vabi svoje člane in članice, da se prihodnjega zborovanja, ki se bo v dvorani okrajnega zastopa vršilo prihodnjo nedeljo, dne 5. oktobra t. l., udeležijo polnoštevilno. Poleg razkazovanja in razlage,

kako se določujeta kislina in sladkor v vinskem moštu, in razklade, kolikega pomena so za mošt kvasne glivice in kako jih je uporabljati, se bo imel zbor pečati z velevažnim predmetom. Došlo je namreč poročilo, da je jugoslovanska vlada že določila, naknadno za vino, ki se je pridelalo leta 1918, od pridelovalcev pobirati davek in vsled tega še zelo visok davek. Zoper to namero vlade, ki bi, ako bi se uresničila, vinogradnikom vsekala strašno rano, je treba najodločneje protestirati: treba pa bo tudi pri predstavnikih storiti potrebne korake, da se udarec zabrani. Zato pa, vsi vinogradniki na noge! Začetek zborovanja ob 9. uri dopoldne. — Obenem se opozarjajo gospodje odborniki na odborovo sejo, ki se začinja že ob 8. uri dopoldne.

Smotka se še vedno širi. Opozarjamo živinorejce še enkrat na članek o slinovki, ki ga je objavil v zadnji številki Slov. Gospodarja živinozdravnik H. Hinterlechner. Naj si vsak živinorejec dobro shrani dotični članek. Gospodje živinozdravniki pa prosimo, da nam večkrat pošljejo tako strokovnjaške članke. Ljudstvo jim bo zelo hvaležno.

Z ozirom na razširjajočo se kužno bolezen „slinovko“ pri govedih v okolišu celjskega okrajnega glavarstva, odpade za okraj Gornji Grad nameravana razstava in ogledovanje govedi dne 29. in 30. septembra 1919.

Konjski sejmi. Konjerejski odsek priredi tri sejme, od katerih je bil eden dne 22. t. m. v Radincih za našo Mursko polje. Prignati in tržišni se smejo žrebčki do 18 mesecev in to izključno mrzlokrvnih pasem, in le za te se bodo izdajala izvozna dovoljenja. Vabljeni so tudi inozemci, tako da je pričakovati obilo kupcev. Neznansko so pa stem prikrajšani konjereji iz Murskega polja, zlasti iz ljutomerškega okrajja, ker njim je odvzeta možnost prodati žrebeta od žlahtnih kobil, in da teh ni malo, je dokaz, da so že pred večimi meseci zahtevali prost izvoz za svoja žrebeta. To je naravnost atentat na našo konjerejo in jasen kažipot za naše konjerejce, da naj opustijo rejo lahkih konj, pri katerih imajo le zgubo.

Hmelj. Zatec, 18. septembra 1919. Na tukajšnjem trgu se je danes prodalo 100 bal. Zelo se povprašuje po lepo zelenem hmelju. Cene razstoče. Za slabši hmelj je povpraševanje nespremenjeno. Na kmetih se kupuje kakor poprej vztrajno. V Nürnbergu se je prodalo 300 bal po 540 do 625 mark za 50 kilogramov.

Prost izvoz vina v Avstrijo. Jugoslavija je dne 1. septembra 1919 sklenila z Nemško Avstrijo kompenzacijsko pogodbo. Med predmeti kompenzacijske pogodbe je tudi vino. Vino smejo Avstrijci v Jugoslaviji svobodno kupovati in Jugoslavlani v Avstriji svobodno prodajati. Nemškoavstrijski kupec plača vino nemškoavstrijskemu blagovnoprometnemu uradu na Dunaju; blagovnoprometni urad mu da uvoznico za vino, ki jo kupec pošlje prodajalcu v Jugoslaviji. S to uvoznico lahko prodajalec vino svobodno izvozi. Obračun pa napravi prodajalec s Centralno upravo za trgovački promet sa inostranstvom v Beogradu, ki ima svoje podružnice v Ljubljani, Zagrebu in Zadru.

Sol. Preko Spilja je dospelo zadnje tedne v našo državo iz Nemčije 500 in iz Angleške 1000 ton soli.

Petrolej za zimo. Uprava državnih trgovskih uradov naznanja, da je na potu iz Amerike v Solun šest milijonov kilogramov petroleja za Jugoslavijo. Deželna vlada v Ljubljani dobi za Slovenijo tri milijone kilogr. tega petroleja. Cena bo baje 4 do 5 K. za 1 kg.

Sladkorja za sladkanje vinskoga mošta letos ne bo dobili. Radi tega bo treba, če bo količkej lepo vreme, grozdje pustiti delj časa na trti. Iz Ormoža nam poročajo, da se bo trgateg v ormoških goricah pričela letos še le med 15. in 20. oktobrom.

Lanene tropine. Dolgotrajna vojna je povzročila, da so povsod zmanjkala močna krmila in še dandanes jih primanjkuje povsod v veliki meri. Posledica tega je pomanjkanje mleka, ki ga dandanes ne moremo pridobiti niti toliko, da bi zalagali z njim naša mesta. Druga posledica leži v slabem stanju naše mlade živine, ki je ne moremo vzrejevati tako umno, kakor bi bilo potrebno za izboljšanje živinoreje. Posebno veliko potrebo občutimo na oljnatih tropinah, in glede teh posebno lanenih, ki so za vzrejevanje telet in za krave molznice posebno velike važnosti. Dobre lanene tropine imajo povprečno 2½-krat toliko beljakovin in toščobe v sebi, kolikor jo imata oves in koruza, dvakrat toliko kakor pšenični in rženi otrobi, trikrat toliko kakor dobro seno. Rabijo se najboljše na ta način, da se najprej ovlaži rezanica, nanjo se potrosijo lanene tropine in morebiti nekaj otrobov ter se vse skupaj dobro pomeša. Z ozirom na starost in velikost telet se poklada na glavo po ¼ do ½ kg, enoletni ½ do 1 kg lanenih tropin na dan. Kravam dajemo po 1 kg do 1½ kg. Posebno hvaležne za to krmo so molzne krave, če jih dobivajo v pijači 14 dni pred oteletvijo in 14 dni po nji. Ta zelo okusna in lahko prebavna pijača tako okrepi živali, da navadno lahko prestanejo oteletve, pa tudi pozneje ne obole tako lahko. Krave molznice pa se sploh izkažejo hvaležne za vsak dodatek lanenih tropin s povečano množino mleka, ki se ga od njih namolze. Slovenski kmetijski družbi se je posrečilo dobiti nekaj vagonov lanenih tropin, ki jih bo oddajala v prvi vrsti svojim udom po K 170.— za 100 kg franko Ljubljana. Vreče se mora plačati posebej, ako jih ne prinese odjemalec sam s seboj.

Rude v Crni gori. Francoski inženjerji so našli v Crni gori velike plasti železa, premoga, svinca in bakra. Dragocena žila svinca vodi iz južne Dalmacije v Crno goro. Premog pa so zasledili v veliki

plastih v okolici Berana, petrolejne izvirke pa pri Vir-Pazarju in živo srebro blizu Florinja.

Amerika nam pošlje železniške vozove in lokomotive. „Jugosl. Ekon.“ poroča, da je naročila naša država v Ameriki več tisoč novih železniških vozov in 500 lokomotiv. Naročeno blago pride še tekom leta 1919 na Reko.

Razne cene. Cene za skorje se sedaj gibljejo med 40 K za 100 kg, za čreslovino pa med 42 do 44 K za 100 kg od postaje nakladanja. — Cene za razne sveže živalske kože so sedaj, kakor sledi: Konjske kože komad 50—68 K, goveje kože (vsakovrstne) 15—14 K za 1 kg, telečje kože 15—16 K za 1 kg; za suhe kozje in ovčje kože 12—16 K za komad, za kože jagnjet 6—8 K komad. — Cene za raznovrstna žita so v Jugoslaviji nekako sledeče: Pšenica 100 kg 210—260 K, rž 200—220 K, ječmen 200—220 K, koruza 200—220 K, oves 200—220 K, ajda 160—170 K in fižol 220—260 K za 100 kg.

Tedenske novice.

Himen. V sredo, dne 24. septembra se je vršila v župni cerkvi v Selnici ob Dravi poroka gospoda Karla Maurič, nadučitelja pri Sv. Petru pri Radgoni, z gospodično Anico Ciuha, sestro mnogozasluznega župnika Ciuha v Selnici ob Dravi. Poročal ju je nevestin brat, č. g. župnik Ciuha. Novoporočenca spremljaj božji blagoslov!

Obmejno slovensko ljudstvo nagnalo agenta Samostojne Kmetijske Stranke. Na drugem mestu piše naš dopisnik o stališču, ki ga je zavzelo obmejno slovensko ljudstvo proti onim nesrečnikom, ki v obliki Samostojne Kmetijske Stranke hočejo zanesti bratomorni boj med naše ljudstvo. Glavni agitator za to stranko, Mermolja iz Pesnice, je stal preteklo nedeljo pred ljudsko sodbo v St. Iju v Slov. gor. Obmejno ljudstvo: kmetje, viničarji, delavci, obrtniki, možje, žene, mladeniči in dekleta iz domače in okoliških župnij, več sto po številu, se je zbralo na shodu, ki ga je sklical Mermolja. Ze predshodom se je videlo, da bo prišlo do viharja. Ljudstvo, ki je preizkušeno v narodnem boju, ki je desiletja v trpkem boju z narodnim protivnikom se utrdilo v bojih in je pretrpelo nepopisno gorja, je bilo do skrajnosti razburjeno. In zakaj? Mermolja zbira krog sebe voditelje nemških tarjev, nekdanje Stičmarkovce, ki so hoteli naš rod s silo prignati z rodne grude. Našim voditeljem kršč. slovenske stranke, ki so se leta in leta trudili za probo in osvoboditev našega rodu izpod germanskega jarma, pa odreka Mermolja in njegova stranka pravico besede v javnem življenju. Nobeno čudo, da je naš rod vzrojil kot en moč proti predstavitelju liberalno-nemčurske Samostojne Stranke — Mermolji. Ob ¼8. uri je hotel Mermolja otvoriti shod. On in Sumenjak sta se utaborila v utici pred Celcerjevo gostilno. Obširen trg pa je bil poln ljudstva. Komaj izusti g. Mermolja nekaj besed, že stopijo pred njega kmečki možje in mu izjavijo, da ga ne marajo poslušati. . . . Ljudstvo je vzrojilo. . . . Bati se je bilo, da ljudstvo svoje nevolje ne bo moglo zadrževati. Naši zaupniki so poklicali urednika-domačina Zebota, ki je bil v bližini, naj posreduje. Zebot je prosil in rotil ljudsko množico, naj pusti Mermolju otvoriti shod, da se more voliti predsedstvo. A zavrnili so ga: „Pa ga sam poslušaj, mi ga ne maramo!“ Zebot je pojasnil ljudstvu, naj vendar pusti, da se shod vrši, a vse ni nič pomagalo. Moški in ženske so klicali Mermolju: Tvoja stranka se veže z nemčurji, duhovnike hočete požreti, samo zgago delate, mi smo že organizirani v Kmečki Zvezi, proč s Samostojno, kdo te je klical i. t. d. Med tem je Sumenjak po tihem zbežal iz utice. Polagoma je tudi Mermolja prišel na cesto. Razjarjeno ljudstvo je zavzelo grozljivo stališče, kmetijske žene in možje so ga opljuvali. Naši zaupniki so komaj in komaj oteli Mermoljo, da se mu ni zgodilo kaj hujšega. Nazadnje je Mermolja prosil Zebota, naj ga štiti in spremlja iz vasi. Mermolja je odšel, a ljudstvo je nato zborovalo v Slov. Domu. Vse slovenske hiše so sedaj vpisane v Slovenski Kmečki Zvezi. — Popoldne je nameravala Samostojna prirediti shod pri Muršcu v Cirknici, a jo je pravočasno „zgrivalo.“ — Tako sodi naše ljudstvo o stranki, ki prikrito prinaša liberalizem, bratomorne boje, sovraštvo in zbira okrog sebe nemčurske kolovodje.

Celjska „Nova doba“ se je hudo razjezila, ker ni bilo o priliki strankarsko-svobodomiselnega sokolskega zleta v Celju vse mesto v zastavah, posebno huda pa je še na dr. Brejca, ker je baje prepovedal izobesiti zastavo na glavarstvu. Sicer pripada „Nova doba“ stranki, ki je hrbenica države, pa moti se vendar ako misli, da mora biti pri vsaki svobodomiselni prireditvi vse mesto po koneu. — Da bi bilo Sokolstvo, posebno še slovensko, kakor zatrjuje „Nova doba“, nadstrankarsko, tega Slov. Sokol sam ne veruje. Slov. Sokol je bojna organizacija svobodomiselnosti, kar je že sam dokazal z besedo in dejanjem. Pa ne samo slovenski, ampak razen srbskega Sokola, Sokol sploh. Ali ne spada češki Sokol tudi k Sokolstvu? In kaj dela češki Sokol? Poziva svoje člane k odpadu od katoliške vere. Ali je to nadstrankarsko? Po Slovaškem oskrunja katoliške cerkve! Ali je to nadstrankarsko? Kako hoče Sokol narod pravno, krepkino vzgajati, ko pa vero, temelj prve morale, krepkosti zametuje?! In kako si upa zahtevati, da naj takim ljudem na čast razobešajo uradi zastave? Na dr. Brejca, ampak naše svobodomiselnost je krivo, da ni bilo okrajno glavarstvo okraшено. — Primerjanje Orlovstva s Sokolstvom si pa tudi mi odločno prepovemo, ker je res poniževalno, da bi se Orel, pod katerim se

zbira cvet našega naroda, jedro naše armade primerjal s Sokolom, ki ima za vzor, kakor se je izrazil član Sokola: vino in žensko.

Na naslov Mermolje in Drofenika. Radovednež bi rad vedel, kako da Mermolja po shodih tako lahko za neke dokaze obljubeje kar po 10.000 K. Smo mislili, da je uničen siromak, ker priznava, da je na Gorškem pred tremi leti vse zgubil. Kako da si je v tej kratki dobi s splošno zgubo kupil posestvo na Pesnici in da še ima povrhu posestva dosti denarja za pogoste drage pote na shode in da na shodih ponuja kar po cele 10.000 K, kar zmorejo le veliki bogatini. Preglej mu kdo njegove debele kmetske žulje, če si res žnjimi tako pomaga. Ali pa ni morebiti Mermolja veriznik ali pa agent kapitalistov? Kmetje, bodite le previdni pred njim! Pri njegovem prijatelju Drofeniku se nikdo ne čudi, da obljubeje še več, po 20.000 K. Med vojno je prodajal sladkor in moko. Takrat ste šutili njegovo prijateljstvo do kmetskega žepa. Na druge njegove prijatelje po krémah in trgovinah se kmetje še tudi spominjate, kako so vas drli. Boste pa že kmalu res „samostojni“ pod njihovim vodstvom — brez premoženja, brez narodnosti, brez vere.

Radoveden kmet iz Celjske okolice bi rad izvedel, kje so bili Sokoli, posebno še sokolski naraščaj ob priliki javne telovadbe, dne 14. t. m. pri sv. maši! Ali je mogoče Sokolom ponočno razveseljevanje, ki je trajalo do drugega jutra, nadomestilo službe božje?

Deželna vlada je v svoji seji dne 4. avgusta t. l. sklenila, da se deželni dobrodelni zavodi izročijo 1. avgustom 1919 v državno upravo pod pogojem, da ostane lastninska pravica glede vsega premičnega in nepremičnega premoženja deželnih dobrodelnih zavodov kranjskih pridržana dosedanji deželni upravi in da se v tem pogledu podrobno deležijo v posebnem dogovoru. Kakor že od preobrata sem vse javne dobrodelne zavode (bolnišnice in hiralnice) na Štajerskem, upravlja od 1. avgusta t. l. dalje tudi dobrodelne zavode na Kranjskem — deželno bolnišnico v Ljubljani, deželno blaznico na Studencu pri Ljubljani in deželno blaznico-hiralnico v Ljubljani — Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro.

Jesensko zasedanje mariborske porote se je začelo v ponedeljek 22. t. m. V prvem tednu so razpisane sledeče razprave: 22. septembra Franc Frank, Friderik Grilec, Albin Potočnik in Franc Lederer, goljufija in tatvina; 23. septembra Karel Robinšek, Adolf Majer in Karol Kopčič, tatvina; 24. septembra Mihael Vodusek, tatvina in goljufija; 25. septembra Ivan Karlin in Terezija Konrad, tatvina in udeležnost tatvine; 26. in 27. septembra Tomaž Pretner dva roparska umora in tatvina.

V sadonosniku Jurija Zver, posestnika in trgovca pri Mariji Snežni na Velki, zdaj cvetijo jabolane, akoravno so letos obložene polno s sadjem.

Se enkrat pozor pred tirjatvami iz Grada! Sedajni deželni svet v Gradcu tirja iz zapuščine neke kočljariče v občini Presečno v okraju kozjanskem, ki je umrla v Feldhofu pri Gradcu dne 18. okt. 1918, oskrbne stroške nad 3000 K, ki presegajo zapuščino, k kateri so poklicani mnogoštevilni nepreskrbljeni otroci. Ti stroški so se sicer zaračunali že deželnemu ubožnemu skladu, tirjajo se pa naenkrat iz razloga, ker je imenovana tuja državljanka. Likvidacijska komisija v Celju je obvestila graški deželni svet, da to ni bila tuja državljanka, ampak štajerska državljanka in nima pravice graški deželni svet zdaj, ko ne spadamo več pod Gradec, tirjati za dobo pred 1. novembrom 1918, kar se je iz skupnih davkov porabilo za slovenske sodeželane v bolnišnicah v nemškem deželu. Iz tega slučaja se vidi, da je previdno obrniti se v vsakem slučaju najprej na likvidacijsko komisijo štajersko v Celju, ako pridejo kakoršnikoli plačilni pozivi iz Grada.

Naznanilo o začetku prvega šolskega leta 1919—1920 na dvorazredni trgovski šoli v Mariboru. Vpisovanje na trgovski šoli se vrši 1. in 2. oktobra t. l. na bivšem deželnem ženskem učiteljskem (vhod iz Hamerlingove ulice) in sicer vsak dan od 9. do 11. ure. Vpisnina in prispevek za učila je enkratni znesek 20 K, šolnina pa mesečno 30 K. V uvaževanja vrednih slučajih se dovoli oprostitev plačevanja šolnine. V pripravljajni razred se bodo sprejeli brez vsakega izpita učenci in učenke, ki so vsaj 13 let stari in z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. V I. letnik se bodo sprejeli: 1. brez vsakega izpita tisti učenci in učenke, ki so vsaj 14 let stari in so z ugodnim uspehom dokončali 3. razred kake srednje šole ali popolno meščansko, oziroma osemrazredno ljudsko šolo. 2. Tudi drugi vsaj 14 let stari učenci in učenke, če napravijo izpit iz slovenskega in nemškega jezika, računstva, geometrije, prirodopisa, zemljepisa in prirodoslovja. Pri izpitu se zahteva toliko znanja iz imenovanih predmetov, kolikor si ga pridobe učenci v pripravljajnem razredu. Izpiti za I. letnik se vršijo dne 3. oktobra ob osmih dopoldne v šolskih prostorih. Redni pouk se začne dne 6. oktobra.

Dopisi.

D. M. v Pušcavi. V nedeljo, dne 28. septembra bo imela Jugoslovanska strokovna zveza shod za katoliško slovenske delavce iz Puščave in Sv. Lovrenca ob 10. uri predpoldne pri g. Jak. Osvald, p. d. Samej. Govornik iz Maribora.

Dravska dolina. Vsled oddaljenosti v naših hribovitih krajih in neugodne zveze po železnici prosimo, naj okrajno glavarstvo Slovenjgradec svoje uradne dneve v Velenju, Soštanju, Marbregu in Ribnici blagovoli naznanjati župnijskim uradom, da se nam oznanijo v cerkvi. Hvaležni bi bili glavarstvu za to uslugo.

Brezno ob Dravi. Poročila se je 24. t. m. hčerka cerkvenega ključarja Lizika Rižnik, prednica Marijine družbe in svetovalka tretjega reda sv. Frančiška z veleposestnikom g. Ignacijem Podlesnik, cerkvenim ključarjem pri sv. Antonu na Pohorju. Blagoslov božji, varstvo Marijino in dobre želje naših družb naj jo spremljajo v novem stanu!

Pernice. Dovoljimo si, vprašati javno oblast, zakaj se ime Marbreg še vedno ne piše pravilno. Edino občinski urad in šolsko vodstvo rabita pravilni izraz, drugi uradi pa grede vsak svojo pot. Sodišče piše Marenberg, davčni urad Marbek, dekanjski urad Marenberg, pošta Mahrenberg, železniška postaja ima na sprednji strani Marenberg, ob strani Marbek. Torej cela babilonska zmešnjava. In vendar je po Zunkovič-Cilenšekovi razpravi edino prav pisati: Marbreg.

Sv. Anton v Slov. gor. V Brengovi je umrla, po dolgi in mučni bolezni sušici, dne 9. septembra posestnica Ana Köpnik, rojena Pukšič, stara komaj 33 let. Zapušča dva mala sinčka od 4. do 8. let stara. Mož se nahaja že od začetka vojske v ruskem vjetništvu v mrzli Sibiriji, in nič ne zna, kaj se doma godi. Zalostna usoda svetovne vojske! Rajna je bila dobra in vzgledna žena, kakor je kazal pogreb, ki se ga je velika množica udeležila dne 11. septembra. C. g. župnik, se je ob grobu rajne zahvalil v imenu njenega moža, vsem, ki so jo spremlili k večnemu počitku.

Biš pri sv. Bollenku v Slov. gor. Opozarjamo našega župana, da nam že, da odstraniti nemške napise pri cestah, in da nemudoma odstrani nemški pečat. Naš župan naj skrbi za občinske koristi, na love naj pa vabi naše slovenske može, ne nemškutarje iz Maribora. Župan naj opusti lov, in se naj raje informira o početju tukajšnjega gostilničarja Keiš: Ali ima dotični dovoljenje za pošiljatev vina iz Italoz v Nemško Avstrijo in v Cmurek?

Boreci pri Ljutomeru. Nočni pretep med tihotapci. Tudi naša vas šlovi zaradi mnogih tihotapcev obojega spola, ki trgujejo tudi po noči z nam sovražno Avstrijo. Pa tudi med njimi vlada črna zavist. In tako je v noči 20. septembra okoli desete ure prišlo med njimi do pretepa. Dve glavni tihotapki sta bili pošteno tepeni. Vsa zadeva je že oblastim znana.

Ptujska gora. Strmeli smo nad preveliko skrbjo gospodov na okrajnem glavarstvu, ko smo slišali, da je prepovedana procesija iz Ptuja. Tukaj namreč o kakih črnih kozah, zavoljo katerih je bilo romanje prepovedano, nič ne vemo. Sicer je pa bilo precej Ptužčanov iz mesta in okolice ravno te dni na Ptujski gori in gotovo nobeden ni šel okužen domov. A nekaj drugo je, kar nas navdaja z začudenjem. Zakaj se namreč ni vršilo, kakor je bilo zapovedano za celo Slovenijo, javno cepljenje proti črnim kozam pri nas na Ptujski gori. Prišel je sicer baje enkrat neki zdravnik in cepil otroke, prišel je nekdo tudi neki večer okoli sedme ure, da bi cepil odrasle, a mi o tem splošno nismo nič slišali. Sedaj je okrajno glavarstvo zvedelo za župnijski urad in mu prepovedalo romanje, takrat pa, ko bi se naj vršilo javno cepljenje, pa ni poznalo župnijskega urada, da bi se iz prižnice oznanila taka važna reč. Tudi ne vemo za niko-gar, ki bi prišel pregledovat onih par, ki so se dali cepiti, ker so slučajno zvedeli za to. Kdo, g. glavar, bi bil sedaj kriv, če bi res izbruhnile črne koeze? Hvala Bogu, da niso, a pri nas ni cepljenih niti deseti del ljudi proti črnim kozam. — Pač pa je silno in zelo nevarno razširjena živinska kuga pri nas, slinovka, pa še vedno vidimo po veliki cesti iz polja vzoziti se z govejo živino. Kdo jo je prinesel, to strahno nevarnost? Prišla je iz Hrvaške, od kamor so jo prignali razni mešetarji, katerim se ob določenih mejah čisto nič ne gleda na prste. Tukaj, gospodje, bi se malo bolj pobrigali, pa bi ljudje ne imeli sedaj toliko škode, ker je mnogim že nekaj živine poginilo. Pa brez skrbi so razni mešetarji hodili na Hrvaško in nazaj, namesto da bi doma na polju delali, in to sedaj imamo!

Rajhenburg. Dne 29. avgusta je umrla tukaj v Rožnem blaga žena in skrbna mati Marija Ajdonik. Bila je tiha in miroljubna ter dobrotljiva do revežev, da večkrat ni vedela levica, kar je dala desnica. Bila je vzor žene in matere, ki je svoje otroke vzgojila v najlepšem verskem duhu. Zraven žalujodnega moža in ubogih otrok žalujemo tudi vsi, ki smo jo poznali. Kako je bila rajna pri ljubljani pri vseh, griča tudi njen pogreb, katerega se je udeležilo ogromno veliko ljudi. Bog jej daj vživati večno veselje, žalujoci robinu pa naše prisrčno sožalje. Blag ji spo-

Prevorje v kozjanskem okraju. Ob prireditvi igre „Domen“ v zvezi s prosto zabavo v gostilni pri

Marcenu se je nabralo za invalide kozjanskega okraja 534.52 K, kateri znesek se je odposlal poverjeništvu za socijalno oskrbo v Ljubljano. Naj bo na tem mestu izrečena zahvala gđc. Zinki Cerjakovi, Malki Staretovi in Marici Setinčevi, ki sta s svojim delom pokazali, da sta vsikdar pripravljeni, pomagati bratu trpinu. Istotako prisrčna zahvala vsem udeležencem, ki so se odzvali vabilu v tako obilnem številu, kakor tudi vsem igralcem, ki so s svojim požrtvovalnim sodelovanjem pripomogli, da je imela prireditve zaželjeni uspeh. Pokazal je ta dan ves kozjanski okraj, da ima odprto srce, kadar je treba pomagati bratom-invalidom.

V Labudu na Koroškem se vrši dne 5. ali dne 12. oktobra velik ljudski shod. Po shodu ljudska veselica (srečolov, šaljiva pošta itd.). Med veselico svira vojaška godba. Ker je ta shod velepomemben radi bodočega glasovanja: Vsi ta dan v Labud. Gotove ne bo nobenemu žal, kdor si ogleda našo krasno Labudsko dolino. Zveze z vlaki so ugodne. Upamo, da se tudi vsa društva udeleže z zastavami. Natančnejši spored in dan prireditve se še pravočasno naznani.

Sv. Peter pri Mariboru. Seme je vrženo, upamo trdno, da bo uspevalo, zorelo ter rodilo stoteren sad. Ustanovili smo namreč Orla, h katere-mu je pristopilo takoj 12 članov, 12 apostolov za našo lepo misel. Mladenci šentpeterski, pridružite se nam! Pridite v nedeljo, dne 5. oktobra, na prvi redni sestanek, da se pogovorimo o bodočem delu! Kdor ostane doma, je zaspanec. Na sestanku bo govoril g. prof. dr. Karel Capuder iz Maribora. Torej na plan, Sentpeterčani, in nazdar!

Fram. Na rožnivensko nedeljo, dne 5. oktobra, popoldne po večernicah, se vrši v Aninem dvoru pri franski cerkvi veliki mladeniški shod. Vabimo pa tudi može. Govori g. prof. dr. Capuder iz Maribora in drugi govorniki.

Celje. Za celjsko orlovsko okrožje se vrši od 20. do 23. novembra t. l. organizatorično-tehnični tečaj. Po tečaju bo okrožna tekma v višji in nižji vrsti. Tekmovalne vaje so se že razposlale posameznim odsekom. Dne 22. novembra bo tudi okrožni občeni zbor. Vsi stari odseki na delo, novi pa stopite v naš krog!

Braslovče. Dne 8. septembra se je ustanovil pri nas Orel, po katerem smo že tako dolgo hrepeneli. Pridružili so se nam fanti iz Polzele v prav velikem številu. Kmalu dobimo svojo telovadnico in potem se bo vgnezdil Orel tako trdno, da ga ne boče pregnala več nobena sila.

Prireditve.

V nedeljo, dne 28. septembra:

Prostovoljna požarna bramba v Gomilskem priredi ob treh popoldne gledališko predstavo in vrtno veselico z zanimivim vspeedom. Sosedna društva se prosijo, da se naj na to ozirajo. — Pri Sv. Bollenku v Slov. gor. se vrši ob 10. uri dopoldne v šoli ustanovni shod nove podružnice Kmetijske družbe za domačo župnijo in bližjo okolico; govori družbin tajnik, g. inž. Tavčar iz Ljubljane. Opozarjamo na to predavanje tudi ude sosednih podružnic. — Kmetijska podružnica Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem selu priredi ob treh popoldne v prostori-h farovža pri Sv. Petru občni zbor. Govornik bode en strokovnjak iz Ljubljane. Udje podružnice morajo priti vsi! — Gasilno društvo v Letušu v Savinjski dolini priredi ob pol treh popoldne v gostilni g. Svaigerja dve igri „Vse naše“ in „Bratranec“ ter veliko veselico. K obilni udeležbi vabi odbor. — Prostovoljno gasilno društvo v Dornovi priredi popoldne po večernicah veselico v gostilni g. Herga. Vsa bratska okoliška društva in prijatelji gasilstva se uljudno vabijo. Čisti dobiček je namenjen za nabavo orodja. — Pri Sv. Bollenku v Slov. gor. ob 10. uri dopoldne v šoli ustanovni shod podružnice Kmetijske družbe za župnijo Sv. Bollenk in bližnjo okolico. — V Makolah popoldne po večernicah 2 gledališki igri „Krčmar pri zvitem rogu“ in Krekove „Tri sestre“, godba in prosta zabava. — Dekliška Zveza v Središču ima svoj shod. Pridite!

Slovinci širite naše liste!

Slovenski Gospodar naj bo v vsaki hiši.

Mala naznanila.

Usnjarna, v najem, event. tudi v prodajo se išče. Ali pa hiša ob vodi ležeča, pripravna za usnjarno se kupi. Ponudbe naj se pošljejo na Jernej Brišnik, usnjarnar na Vranskem. 409

Fant, 8 let star se odda za svojega rejca. Vprašati je pri g. Pavlinič Anton, Koroška cesta 26, Maribor. 392

Želim vzeti gostilno na račun s potrebnimi prostori in če je mogoče, nekaj zemlje za zelenjavo. Zena dobra kuharica. Jaz sam sem zelo sposoben za gostilno. Gostilna bi se naj nahajala v okolici Maribora. Ptaja, Radgone ali Ljutomeru v mestu ali na deželi. Nastop vsak čas ali z novim letom 1920. Naslov v upravnistvu lista. 407

Iz boljšega stanu deklet 26 let stara, želi za gospodinjstvo pititi k starejšemu gospodu tudi k otrokom. Rezi Marin, Brebrovnik, p. Sv. Miklavž pri Ormožu. 394

Otvoritev gostilne!

Naznanjam cenjevim gostom, da začnem zopet staro znano gostilno König na Vranskem. Postregel bom vsak čas z gorkimi in miznimi jedili kakor tudi s pristnim starim in novim vinom, pivom itd. po zmernih cenah. — Za obilen obisk se pripravam. 361 Josip König.

MAJER s 4—6 delavskimi močmi se sprejme pri g. Ogrizek, Sturmberg Pesnica. 340

Poslovedja

se sprejme kot vodja neke tukajšnje podružnice, trgovsko izobražen, če mogoče z kavejo, več knjigovodstva. Ponudbe s spričevali na upravo lista pod "F. J. G. 422".

Slavnemu občinstvu naznanjaja, da sva prevzela gostilno

Narodni dom v Celju.

Skrbela bodeta za dobro in točno postrežbo ter se pripravljata za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Cerne 413 z Goriškega.

Iščem

3 viničarje z večimi delavskimi močmi in 3 oženjene blapce. Kje, pove uprava. 419

GRIŽA

se pojavlja se v celi Sloveniji. — Občinstvo se opozarja, da ne uživa surovega sadja, ne zelenjave, razen iz zanesljivo zdravih krajev. Največja nevarnost za obolenje na griži pa je slaba pitna voda, zato naj slavno občinstvo pije samo zdravilni „Tempelvrede“ iz naše Rogoške Slatine. 404

Žrebica v drugem letu in svinja breja se prodaja Dogoše 30, Maribor. 421

Široka blazinasta pliš-klop z naslonjalom in ravnotako ogelna klop se peceji prodaja. Vprašati je Čermak, Zupeljjska ulica 1, Maribor. 482

Viničarja išče Gregor Železnik, Gradišče (Schlossberg) pošta Lučane. 424

Čevljarskega učenca sprejme takoj M. Novak, Koroška cesta 7, Maribor. 426

Govorite povsod slovensko!

Vsakovrstno špecerijsko in kolonijalno blago na debelo in na drobno razpečava :: na novo ustanovljena trgovina ::

Ant. Močnik

CELJE, Glavni trg 8. 329

Najboljša žgana in surova kava, cikorija, milo, vseh vrst, moka, riž, pristno bučno olje, rozine, mineralne vode, petrolej, vžigalice, barve za :: obleko, konjak itd. ::

Vsaki dan sveži kvas.

Kovaškega učenca, močnega, ki ima veselje do te obrti, sprejme Šalamun Jakob, kovač v Oseku, Sv. Trojica v Slov. gor. 430

Mizarski učenec, močen v starosti 10 let, kakor tudi pomočnik, vešč dela v pohištvo se takoj sprejme pri Benkiču, Krčevina 140 pri Mariboru. 422

Jamske krajnike

kupuje po najvišji ceni, enako deske v debelosti 20 in 40 mm Lesna eksportna trgovina E. Marinc, Sv. Pavel pri Celju. 420

Lepo posestvo,

obstoječe iz njiv, sadonosnika, vinograda in gozda, vse skupaj 6 in pol oralov, se prodaja. Rošpoh 131, 3 četrt ure od Maribora. Izplača se v gotovini. 425

Viničarja

treznega značaja, izkušenega, oženjenega, ki je prost vojašine, ter ima dve ali tri za delo sposobne odrasle delavske moči. Sprejme se v službo od 1. novembra 1919 za vinograd, ki meri 6 oralov. Viničar ima prosto uživanje od 5 oralov njiv, travnika in pašnika, dobi gotovo plačo za posel in druge užitke. Več se izve na graščini Saulovec, pošta Varaždin Hrvatsko. Ponudniki se naj osebno oglašajo. 429

Učenca poštenih starišev s potrebnim šolsko izobrazbo zmožnega slovenskega in nemškega jezika sprejme takoj. Vid Mory, trgovec v Pilberku. 406

Kobila 2 in pol leta stara belorumenca, ima črne grive in črn rep, še ne podkovana, ima znake od garij, je bila v noči 11. t. m. Simonu Prahu na Ranci pri Mariboru iz pašniku ukradena, vredna je 900 K. Kdor jo izve dobi 1000 K nagrade. 420

Trgovski učenec se sprejme v trgovini Ivana Löschniga v Smarju pri Jelšah. 402

Mlinska sita (pajtlji)

za moko vseh vrst se dobe v trgovini. A. ČADEŽ, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35, nasproti Tislerjevi gostilni. 436

Priložnostni nakup!

3 pare dvojnih vrat za sobo 245 cm visokost, 78 širokost, 2 vrat iz jelke 280 cm vis. 65 široka, 1 lesena omrežna vrata za šupo 270 cm vis. 150 cm širokost, brez pogreška se prodajo zelo po ceni. Vpraša se pri gosp. trgovcu Ferdinand Kaufmann, Maribor, Glavni trg št. 2. 433

Učenec se sprejme takoj v parnem mlincu v Kaniži pri Pesnici. 427

KUPI SE HIŠA

z vrtom, primerna za krčmo in obrt v bližini železniške postaje v mariborskem ali ptujakem okraju. Ponudbe na upravnistvo pod "A. Z. 1001". 423

Gostilničarjem in prekapcem na deželo pošiljam po povzetju franko 5 kg poštnih pakete finega

Trapistnega sira

za 200 K. VINKO HMELAK, trgovec s sirom, Maribor, Stolna ulica 6. 425

Vsake množini bukovih hrastovih in jevševih drv za kurjavo sveže sekanih in tudi suhih kupi cele vagone in prosim ponudbe za 100 kg franko vagon oddajne postaje takoj Rudolf Dergan, trgovec v Laškem trgu. 428

:: Kupim vsako množino ::

sena, slame in ovsa

357 ter plačam isto takoj po najvišji dnevni ceni E. Konjedic, Maribor, Koroška c 80

Med. univers. 428

dr. Josip Marcius

zdravnik v Slov. Bistrici št. 105

ordinira od 8. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. 428

FERDO BABIČ

edini slov. kjučavnjar v Mariboru, Flosarjeva ul. 3

se priporoča cenj. občinstvu za najrazličnejša ključavničarska dela. Izvršuje tudi vsa raznovrstna popravila. Cene skrajno zmerne, delo točno in solidno ter se priporoča za obilna naročila. 1486—151

Glavna zaloga in zastopstvo

:: poljedeljskih strojev ::

Ivan Hajny :: Maribor,

Tegetthoffova cesta št. 45

(nasproti glavnemu kolodvoru)

priporoča vitelne, žitne odbiralnike ali trijerje, mlatilnice, žitne čistilne mlince, ter tudi sadne in grozdne mlince, koruzne robkarje, repoznice, stiskalnice ali preše, slamoreznice, pluge, brane, posebno izvrstno pocinkane brzoparilnike, drobilne mlince kakor tudi inštaliranje električne luči in pogona. Postrežba točna iz zaloge brez carine in tovarnine. 1586—848

Pozor!

Glejte!

Kaj se vse tukaj dobi po najnižji ceni:

Emajlirana kuhinjska posoda, sita in rešeta, vsakovrstne košare za potovanje, za cvetlice, za perilo itd., tudi lesena posoda, kakor: kadi za zelje, škafi, banje za perilo, deske za rezance in za meso, sploh kaj se za kuhinjo rabi; dobijo se tudi vsakovrstne mreže iz žice za ograjo, kakor tudi za mlinarje in za zidarje. Košare in vsakovrstna sita se :: tudi v popravilo prevzamejo, samo pri ::

Josip Antloga, Maribor

Zofijin trg št. 1.

Zraven mestne mostne tehtnice.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

POBREŽJE PRI MARIBORU NASIPNA ULICA 20.

Specijaliteta:

Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, inštalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica

vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupim stare železo! — Lastni inženirji za izdelovanje narisov v tovarni. 1514—298

NEKREP JOŽEF

tesarski mojster, stavbeni podjetnik, Maribor, Mozartova ul. 59 se priporoča za vsakovrstna nova stavbna dela ter sprejema tudi popravilna dela.

435

Odvetnik dr. Viktor Sušnik

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Pilberku, Guštanjska cesta št. 7.

Na

Legatovem zaseb. učilišču v Mariboru

1582 se prično

1. oktobra 1919 novi tečajji za stenografijo, strojepis, pravopis in poslovni sestavki, računstvo v zvezi s temeljnimi pojmi navadnega knjigovodstva, lepomis ter slovenski in nemški jezik.

Vpisuje se in daje pojasnila vsak dan od 11. do 12. ure dopoldne Zasebno učilišče Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17, I. nadstr. Prospekti brezplačno.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hranilne vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, po :: roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Uradne ure sredo in četrtek od 9. do 12. ure, v soboto od 8. do 12. ure

Najnovejše!

Sv. Evangelji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozda še niso imeli. Obsega cele evangelje in dejanje apostolov z razlago. Oblika molitvenika lična. Vezava prikupljiva. Cena s poštnino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci! Sežite po znameniti knjigi!

HMELJ

kupi vsako množino Rudolf Povec v Mozirju. Cena po dogovoru z vzorci.

Karel Kocijančič

**kamnoseška industrijska
obrt v Mariboru**

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarska dela. Prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska franciška cerkev. Ves obrat na stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienyt. 1664-424

Rogaška slatina

Tempel vrelec:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni boleznim, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninsko-kislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška slatina

je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda,
:: katera nima n kdar slabega okusa ali duha. ::

Gospod lekarnar pl. Trnkóczy v Ljubljani!

Naročam po pošti 5 paketov »Mastina«. Dajal sem ga po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim zretji. Veselje je gledati, kako moja živina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna hvala!

S pozdravom
Franc Trubiansky,
Lugos (Banat).

Primešaj „Mastin“ krmu.

Ce živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do zretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmu enkrat na teden pest praška »Mastin«. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek »Mastin« je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo »Mastin«, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška »Mastin« zadostuje za 5 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme »Mastin« prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštini dopisnici v izdelovalnici »Mastina«, to je

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) »Mastina« za K 17-50 poštne prosto na dom. Od tam se pošilja »Mastin« s prvo pošto na vse kraje sveta. 369

**Rezan in okrogel les,
tramove, drva, oglje**

kupi je vsako množino

„DRAVA“

lesna trgovska in industrijska družba z o. z.,
Maribor. 202

Križevska OPEKARNA

v Križevcih pri Ljutomeru,

ima veliko zalogo

dobro ožga e zidne opeke

na razpolago. Cena po dogovoru.

Križevska opekarna. 311

CISTA SVINJSKA MAST!

(prima kakovosti)

sladna kava a la Kneipp, prodaja v vsaki poljubni množini

Podružnica Gigovič, Maribor

Glavni trg 21. 423

Če razpošiljate

sadje zelenjavo itd.

rabite košare,

te pa dobite takoj, tudi v največjih množinah v

PLETARSKI ŠOLI

v Strnišču pri Ptujju Slovenija,

ki pa izdeluje tudi druga, v pletarsko stroko spadajoča dela. 1563 Zahtevajte ponudbo.

Zavarovanje zoper škodo po požaru!

Edina slovenska zavarovalnica zoper škodo, povzročeno po požaru je ljubljanska 1563

Vzajemna zavarovalnica.

Glavni zastop za naše obmejne kraje je v Celju (Breg); v Mariboru daje pojasnila zastopstvo »Vzajemne« v pisarni Augasse št. 10; v Kamnici pri Mariboru pa v pisarni Posojilnice. Jugoslovani, zavarujte se pri domači zavarovalnici.

Otvoritev gostilne!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzel in otvoril

gostilno pri „Kmetiski posojilnici“ v Kamnici,
(poprej gostilna Assinger zur schönen Aussicht).
Telefon 35/VIII.

Točil bom stara in nova vina prvovrstne kakovosti, izborna topla jedila. Ob nedeljah in praznikih popoldne koncert na krasnem vrtu. Cenjenemu občinstvu iz Maribora in okolice se priporoča za mnogobrojen obisk

M. Vidovčič, gostilničar.

POZOR! VOSEK

plačam po najvišji ceni.

R. Kraupner

medičar in svečar 427

CELJE, Glavni trg šte. 8.

Razpis služb.

Sprejmejo se v službo

kmetijsko izšolani uradniki

za nakup živine in prašičev ter druga strokovna dela.

V poštev pridejo le reflektantje, ki so vajeni kupčije z živino in prašiči. Plača in nastop po dogovoru. Ponudbe s spričevali in referencami na

„Vnovčevalnico za živino in mast“
v Ljubljani. 431

Posestvo

za trgovino, obrt ali industrijo
(trgovino z lesom, žago, mlin, gostilno itd.), kjerkoli, kupim takoj.

Ponudbe pod „Do 1 in pol milijona“ na Anon. ekspedicijo AL. MATELIČ, Ljubljana. 434

POSOJILNICA V MARIBORU

(Narodni dom)

razpisuje za šolsko leto 1919/20 ustanove:

1. Dr. Franc Rapočevih devet po 300 K za dijakove visokošole,
2. za obiskovalca Vinarske in sadjarske šole v Mariboru ena po 700 K,
3. za obiskovalca Kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel. ena po 400 K,
4. za obiskovalca Državne obrtne šole v Ljubljani ena po 600 K.

Pravico do ustanov ad 1. imajo dijaki slovenske narodnosti posebno iz mariborskega in šoštanskega okraja. Prošnjam za te ustanove je treba priložiti krstni list ali domovnico, ubožno spričevalo, spričevalo o izpiti ter indeksa. Navesti je treba tudi študijski semester ter ako že dobiva prošnjik od drugod kako podporo.

Pri podelitvi ustanov ad 2-4. se bode oziralo v prvi vrsti na prošnjike iz mariborskega okraja. Prošnjam za te ustanove je treba priložiti krstni list ali domovnico ter zadnje šolsko spričevalo.

Vse prošnje je vložiti pri Posojilnici v Mariboru (Narodni dom) do 15. vinotoka 1919.

Ravnateljstvo. 429

ZAHVALA.

Ob bridki izgubi naše ljubljene žene
in dobre mamice gospe

Marije Ajdonik,

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas tolažili ob času žalosti, našo najlepšo zahvalo.

Posebno se zahvalujemo č. g. duhovnikom, gosp. kaplanu Urlepu za njihove obiske in tolažbo, pevkam za lepo ginjaivo petje, ter sploh vsem, ki so se v takem številu udeležili njenega pogreba.

Bog bodi plačnik!

Rajhenburg—Rožno, 16. sept. 1919.

426 Žalujoči ostali.